

Payí Poro Koriniyo ηweáyí nání ríwíyo eanínaríní.

Payí rína Jisasoyá síyikíyí aní yoí Koriniyo ηweagfáyí nání Poro ríwíyo nírírí eanínaríní. Aní apí Gíríkíyí píropenísíyo xwé bí imónínípiríní. Payí Poro Koriniyo ηweáyí nání xámi nírírí eanína nearíná díní ntkínimóníro píraníní éfríxínírí mǎxí nurírí eaní nání emá bí nípwemáná enáná “Ayí nimóníro yarígíapí nání Taitaso síñwí nítwíniauiní ourowárimíní.” nítaiwirí uowárfagí Taitaso síñwí nítwínaumi nítbírí áwaní réníní urínínigíní, “Wí mǎxí joxí urínípimí dání ríxa nísaníro nero aiwí wí ‘Poro pípimí dání sekaxí nearípaxíríani?’ níríro aríkí yaríní.” Éníní uríagí nání Poro payí rína nírírí nearíná nítbení xwíyíá bí urírí mǎxí bí urírí xwíyíá xwíyíxá bí urírí nerí eanínigíní.

¹ Poroní —Nioní Goríxo wimónínípirimí dání Kiraisí Jisasoyá wáf wurímeiaríná woníríní. Nioní tíní negí níríxímeá Timotio tíní yawawi síyikí Goríxoyá imónígíá Koriniyo ηweagfáyíné tíní oyá ámá imónígíá Gíríkíyí aníyo wí e wí e ηweagfáyíné tíní nání payí rína nearí mónaparíníwí. ²Negí ápo Goríxo tíní Ámíná Jisasí Kiraiso tíní awaú wá seawianírí seyíné nítwayíroníro ηweapírí nání seaimíxírí éisixíní.

Xeaníní wímeáagí aí Goríxo ikínwí umírínípirí náníríní.

³ Goríxo —O negí Ámíná Jisasí Kiraisomí xano imónírí oyá Íñwíáo imónírí enoríní. Omí yayí nítwirane seáyí e umíteyoaneyí. Wá wianarígíá ámáyo wímeaaríní nítbíní mǎkí ikínoríní. Ámá pí pípí nání díní sípí

wiarinjyoyo miñf ikijwfw umirarigfapi mfkf ikiño, ayf orini. ⁴O miñf ikijwfw neamirarinjfpa nene eni axfpi pí pí xeaninjf wimeáfyo miñf ikijwfw umiranfwá nani pí pí xeaninjf neaímeáana miñf ikijwfw neamirarinjfrini. ⁵Rfinjñf Kiraiso amáyo arirá owimniri nerfna wimeanjfpi nene eni ayá wí neaímeaarini. E nerf ai xfo neaiñfipimi dani Gorixo miñf ikijwfw ayá wí neamirarinjfrini. ⁶Xeaninjf none neaímeáfpi, ayf seyfné seaerfkiemeaarane miñf ikijwfw seamirirane yanfwá nani neaímeaarini. Miñf ikijwfw Gorixo neamirarinjfpi, ayf seyfné miñf ikijwfw seamiranfwá nani eni neamirarinjfrini. Nepa miñf ikijwfw seamirarinjwaéyfné enjanáyf, xeaninjf none xwámamf wiarinjwapa seyfné eni xeaninjf axfpi imóninjfpi xwámamf wipaxyfnérini. ⁷None re niyaiwiri njfá imóninjwini, “Rfinjñf none mearinjwapi seyfné eni axfpi mearigfáriní. Ayfnani Gorixo miñf ikijwfw neamirarinjfpa seyfné eni axfpi seamirarinjfrini.” niyaiwiri njfá nimónirane nani dijñf re niyaiwirane ikwmoarinjwapi sfkfkf onini, “Seyfné enj neánro pí pí seaímeáfpi anani xwámamf niwiro jweaprfáriní.” yaiwiarinjwapi sfkfkf onini.

⁸Negf nrixfimeáyfné, ayf rípi nani seararinjini. Xeaninjf none Esia piropenisfyo jweanana neaímeanjfpi “Seyfné sini majfá oimónfpoi.” mneaimónarini. Xeaninjf rfá tñf none enj neánirane ai xwámamf miwipaxf imóninjfpi neaímeági “Ari yanfwini?” niyaiwirina “Rixa nipeaniréwini?” yaiwijnwáriní. ⁹Ai, newaninjone “Enj eáninjwáonerfaní?” niyaiwirane dijñf miñwiráriní sa Gorixomi —O amá pegfáyf wiáfnimeaprfá nani wimixarinjorini. Omni none dijñf ujwiráranfwá nani sfkwfá neainjpi neainjiginí. Sfkwfá neainjf api amá opisf anjyoyo dani xwrixf

aríá n̄iwimáná “R̄ixa p̄kípoyi.” rar̄iŋo r̄ixa “Awami p̄kípoyi.” ránán̄iŋf̄ neaiŋin̄igini. ¹⁰⁻¹¹ E ner̄i aí nene maŋf̄ umónan̄i nán̄i m̄imúropax̄f̄ imón̄iŋf̄ apimi dán̄i Gor̄ixo éf̄ neamín̄iŋf̄r̄ini. R̄f̄w̄f̄yo bi eni éf̄ neamín̄in̄f̄ár̄ini. “Ámi r̄f̄w̄f̄yo bi maŋf̄ umón̄ipax̄f̄pimi umónan̄iri yar̄f̄ná éf̄ neamín̄in̄f̄ár̄ini.” n̄iyaiwiri d̄iŋf̄ wikw̄f̄moar̄iŋwáwo seȳf̄né none nán̄i r̄ix̄iŋf̄ n̄ineaur̄iyir̄iŋf̄pimi dán̄i ar̄ir̄á n̄ineair̄f̄ná anani éf̄ neamín̄in̄f̄ár̄ini. Gor̄ixo éf̄ neamín̄ar̄iŋagi n̄iw̄in̄róná re n̄iyaiwiro, “O ámá obaxene r̄ix̄iŋf̄ wur̄yar̄iŋwápi ar̄f̄á n̄ineair̄i nán̄i Porowami wá n̄iwian̄iri xean̄iŋf̄ w̄imeáf̄pimi dán̄i éf̄ umín̄iŋf̄r̄f̄ani?” n̄iyaiwiro none nán̄i omi yajf̄ wip̄f̄r̄f̄ár̄ini.

Korin̄iyo ámi muŋf̄pi nán̄i áwan̄f̄ ur̄iŋf̄ nán̄ir̄ini.

¹² Ayf̄ rip̄i nán̄i m̄ix̄f̄ meak̄f̄n̄inar̄iŋwini. “None naŋf̄ r̄f̄a wiŋwaniḡini? Sip̄i r̄f̄a wiŋwaniḡini?” yar̄iŋf̄ e nin̄tranená re yaiwinar̄iŋwini, “Gor̄ixomi m̄ix̄f̄dar̄iḡf̄áyo siyikw̄f̄ m̄in̄iŋf̄ nimón̄imáná wiirane omi píran̄iŋf̄ nux̄f̄d̄ir̄f̄ná epax̄f̄pi nepán̄i wiirane nerane aiw̄i seȳf̄né ayf̄ aŋf̄pax̄f̄ e seaiŋwaniḡini.” yaiwinar̄iŋwini. Ayf̄ “N̄ijf̄á ámá wiḡf̄ d̄iŋf̄yo dán̄i imónar̄iḡf̄ápimi dán̄i mar̄f̄ái, Gor̄ixo wá n̄ineawian̄iri eŋf̄ six̄f̄ neaim̄ix̄iŋf̄pimi dán̄i ayo e wiirane seȳf̄né aŋf̄pax̄f̄ e seairane eŋwaniḡini.” n̄iyaiwin̄irane nán̄i m̄ix̄f̄ meak̄f̄n̄inar̄iŋwini. ¹³⁻¹⁴ None seȳf̄né nán̄i payf̄ near̄i n̄iseamónapir̄f̄ná r̄f̄wam̄iŋf̄ seȳf̄né f̄á n̄iroro n̄ijf̄á mimón̄ipax̄f̄pi near̄i w̄f̄r̄enapar̄iŋwámani. Sa r̄f̄wam̄iŋf̄ seȳf̄né anan̄i f̄á n̄iroro n̄ijf̄á imón̄ipax̄f̄pi near̄i w̄f̄r̄enapar̄iŋwár̄ini. Agwi seȳf̄né none e oyaneȳin̄iri near̄i w̄f̄r̄enapar̄iŋwápi nán̄i “Awa ayf̄ api nán̄i r̄f̄a yar̄iŋo?” n̄iyaiwiro x̄ixen̄i m̄ineaiwaiar̄iŋaḡf̄a

aiwi seyíné rípi epírta nání dñj seaikwímoñwini. Ríwéná seyíné none yaríñwápi nání “Awa ayf api nání regfawixini?” niyaiwiro none e oyaneyintri yaríñwápi tñni xixeni neaiawipírta nání dñj seaikwímoñwini. Seyíné “Porowa e yaníro nání regfawixini?” xixeni níneaiawirónáyf, sfá Áminá Jisaso weapináyimi none seyíné nání ayá wí mîx seameakfnanfápa seyíné eni none nání mîxf neameakfníptrárini.

¹⁵ Seyíné “Ayf neparini. Poro aga seáy e oimónimintri payf neari mónapíñmaní. Sa nene nání ayo píraníñ owimîximintri neari mónapíñfani?” Seyíné anani e yaiwipír nání dñj níseaikwímorfná re yaiwiñanigini, “Xámi seyíné tñj e nání nibirfná dñj sixf biaú seamímómigini.” yaiwiñanigini.

¹⁶ E niyaiwirfná ayf rípi yaiwiñanigini, “Masedonia píropenisíyo nání nurfná seyíné tñjimaní xámi numáná ámi Masedonia píropenisíyo dání nibiri Judia píropenisíyo nání nurfná óf e dñj sixf níga umfá nání bí niapífríxintri ámi seyíné tñj aximani bíimigini.” yaiwiñanigini. ¹⁷ Nioni e yaiwiñá enagi nání seyíné re ríniaiwiariñoi, “Poro ‘E éimigini.’ niyaiwirfná dñj íkwíroayiri mîxeaayiri neri yaiwiñfíni.” ríniaiwiariñoi? “O ‘Rípi éimigini.’ niyaiwirfná sípí imónariñpimi dání niyaiwiri nání sa dñj íkwírori mîxeari yaríñorini.” ríniaiwiariñoi?

¹⁸ Pí Goríxo raríñpí dñj uñwírarípaxípa xwíyfá none searíñwápimi eni dñj uñwírarípaxípi searíñwanigini. Xwíyfá none searíñwápi wí dñj íkwírori mîxeari yaríñwámani. ¹⁹ Ayf rípi nání seararíñini. Íwf Goríxoyáo, Kiraisi Jisaso —O nání nioni tñni Sairaso tñni Timotio tñni none wáf searíñwáorini. O dñj íkwírori mîxeari yaríñomani. Oweoi, xegf dñj niyaiwiri

ikwírófpi aníjñni ikwíroariño enagí nání seararíjñni.
²⁰ Gorixo símímanjyo dáníñjñí “E níseaiimfáriní. E níseaiimfáriní.” níriríná obaxí ráríjñpí “Ayí neparíñni.” yaiwianfáwá nání síwáníjñí iníño, ayí Kiraisoríñni. O e imóníño enagí nání Goríxomí seáyí e umeanfáwá nání yoparíjñpí nířiranená Jisasi Kiraisoyá yoř rirane “Apí e imóníwínigini.” rirane yaríjñwáriní.
²¹ Seyíné tñní none tñní níneneni Kiraiso tñní nawíni ikárinanfáwá nání síkíki neaomíxaríño, ayí Goríxo xewaníjñoríñni. Wáí rarijñwápi nání nearípeaño, ayí axoríñni. ²² “Ayí oyárfani?” oyaiwípyiníri yaríjñpa nene ení neaijñríní. Xegí kwíyíjñpí níneaiapíříná nene “O réroaríjñpí nířiní xixeni níneaiimfáriní.” yaiwianfáwá nání kwíyíjñpí tñní ikíyíjññí neaiaríjñríní.

²³ Nioní apaxí mé seyíné tñjñ e nání níbirí mǐxí searána dñjñ ríá seaxeníjñiníri “Ámí Koriníyo nání mǐbǐpa éimíjñni.” yaiwiñanigíñni. Nioní dñjñ e yaiwiaríná Goríxo, síjwí naníño ananí sopíjñ nopaxířiní. ²⁴ None seáyí e níseaimónířane seyíné dñjñ íkwíropaxí imóníjñpí “Ayí rířinířiní.” osearaneyiníri mǐyaríjñwíni. Seyíné Jisasomí dñjñ níwíkwíroróná síří muní nero wíkwíroarígíá enagí nání none Goríxomí níxíđířiranená seyíné dñjñ nífá seainíñfá nání sa seyíné tñní nawíni omíjññíjñí éwaníjñiníri imóníjñwíni.

2

¹ Ayínání nioní seyíné nání dñjñ yaní nímeníri re yaiwiaríñanigíñni, “Nioní seyíné tñjñ e nání níbirí mǐxí searířapimí dání dñjñ sípí seapaxí mǐseaimířípa éimíjñni.” yaiwiaríñanigíñni. ² Ayí ríří nání e yaiwiaríñanigíñni. Nioní níbirí mǐxí nísearíri dñjñ sípí

niseaimixirínáyí, áamá wí gíyí nioní díní yáy ní-mopírírání? Oweoi, seyíné e niseairínáyí, áamá nioní díní yáy ní-mopírírá wí meníní. ³ Ayínání nioní míbí payíní nearí wírénapíjanigíní. “Nioní báná yáy ní-mopaxíyíné míxí searíápimí dání díní sípí míseaimixípa éimígíní.” nínimónírí nání payíní nearí wírénapíjanigíní. “Nioní yáy ní-naríná seyíné ení seainaríjíríní.” yaiwiaríjápí “Apí aga nepa imóníní.” nípímóníjé enagi nání raríjíní. ⁴ Ayí neparíní. Xámí nioní payí nearí ní-wírénapíríná díní ríá samíjé mínixé ayá wí níxearíná njwí téní eanagíní. Payí ana díní sípí oseainírí meanagíní. Seyíné rípi nání níjía oimónípayínírí eanagíní, “Poró nene nání díní sípí níwiríná xwapí ayá wí ríá wiaríní?” oyaiwípayínírí eanagíní.

“Sípí éomí ríxa yokwarímí wiínáríní.” uríjé náníríní.

⁵ Segí áamá xegí sípí neríjípimí dání díní sípí neaimixíngo nepa nioní díní sípí mímímíxíjíríní. Seyíné díní sípí seaimíxíjíríní. Níyínéní díní sípí míseaimixípa nerí aí wíyínéní díní sípí seaimíxíjíríní. Omí ayá ríá wépxí imóníjípí mírípa éimígínírí apíní seararíjíní. ⁶ Áamá omí síyíkí níwéaríná segíyí nápi weagíjápí “Ayí apáníríní.” nímónaríní. ⁷ Ayínání díní sípí íwí xewaníngo neríjípimí dání winaríjípí aníjé rítí wíarínígínírí agwí seyíné ámí síyíkí bí míweá yokwarímí níwiíro míjé ikíjwí umíríríríxíní. ⁸ Ayínání ení rírémíxí rípi oseaimíní. O “Áamá tíyí nioní díní síxí níyarígíyírání?” oyaiwinírí naní wí wííríríxíní. ⁹ Payí ana nioní nearí ní-wírénapíríná re níyaiwirí eanáríní, “Nioní payí nearí uríjápí nípíní nání aríá yímígí epíríréoí? Aríkwíkwí nípíríréoí?” níyaiwimáná

iwamfó seaíwapiyimíní nání payf ana eanjáriní. ¹⁰ Seyfné áamá xegf sípí éfpí nání yokwarímf wiánáyf, nioní ení ananí yokwarímf wiianjáriní. Ayínání nioní áamá omí nepa yokwarímf wiipaxf imóníhí bí ejanáyf, yokwarímf níwiirfná seyfné nání “Aríge nerí arírá wiimfárfaní?” níyaiwiri Kiraisoyá síhwf tífí e dání yokwarímf wiianjáriní. ¹¹ None xíxe yokwarímf minípa neríhípimí dání Seteno yapf níneaiepsimáná xopíraráf neainígíní nání áamá íwf éomí yokwarímf wiianjáriní. Obo yapf neaiepsimíní yarihípi nání níjfa imóníhígwí nání rarihíní.

Poro ahí Tírowasiyo níhweaxa múronf náníriní.

¹² Xámí nioní xwíyfa Kiraiso nání yayf neainarihípi wáf urímíní nání ahí Tírowasiyo nání nurí níremorfná Ámínáo ówanhíníhí níkwíífpimí dání ananí e epaxf imóníhíáoní nainení aiwí ¹³ negf nírxímeá Taitaso segf tífámíní dání síní míbípa éagí nání pfa nímegíní dífí sípí niarihíagí nání iwíeáníhíanígíní. Ayínání nioní Tírowasi hweáyo pfní níwiárimí Masedonia píropenisíyo nání bíhíanígíní.

“Wáf níwurímeiranéná áamáyo sinadíhíníhí wearihíwáriní.” uríhí náníriní.

¹⁴ Taitaso nání dífí sípí niarihíagí nání iwíeáníhíáoní aiwí agwí Goríxomí yayf wíarihíní. Ayf rípi nání yayf wíarihíní. O Kiraiso pí pí imóníhífpimí xopíraráf wípaxo oimóní wímíxíhíriní. Apíní marfái, o ge ge níneaipemeámí umíní nerfná xopíraráf wípaxíyí oimónípoyíní níneaímíxíriní níneaipemeámí warihíriní. Ayf rípi nání ení yayf wíarihíní. Goríxo none wáf wurímeiaríhíwápimí dání ahí níminí xwíyfa Kiraiso nání rínihípi “Ayf apírfaní?”

oyaiwípoyiniri yariñfrini. Xwiyfá o nánipi awfí dñj eeariñf bñniñf añf nimini rinárimenñpirini. ¹⁵ Ayf rpi nánirini. Sinadiñf Kiraiso Gorixomi dñj nañf oweaniri rfa ikearána nañf weariñfipñniñf imóniñfpi, ayf none imóniñwini. None sinadiñf Gorixo yayf winariñfipñniñf imóniñwápi neáa nurfna áma Gorixo yeáyf oneayimixemeaniri yariñfáyf tñj e neáa urf áma nanfnaniri yariñfáyf tñj e neáa urf yariñfrini. ¹⁶ Áma maiwí nanfnaniro yariñfáyf xwiyfá wáf rimeariñwápi arfá nñwiróna “Anfnanfwárfani?” yaiwipfri náni piyanf peariñfapñniñf weariñfrini. E nerf aí áma Gorixo yeáyf neayimixemeáwinigñniri wimónariñfáyf xwiyfá api arfá nñwiróna “Dñj niyimñj tñjwaéne imónanfwárfani?” yaiwipfri náni sinadiñf siñf ñweapfrfapñniñf weariñfrini. Xwiyfá api wáf nñrimerná e epaxyf giyfñni? ¹⁷ E epaxf imóniñwáyf, ayf nonerini. Ayf rpi nánirini. Áma obaxf xwiyfápi wáf nñrimerná “Negf yariñwárimi dáni ñigwf meani náni rfa yariñwini?” niyaiwiro úrapí yariñfápa wí miyariñwáonerini. Xwiyfápi wáf nñrimerná nepáni nimóniri Gorixo api e éfrixñniri nearfpeañfpi tñni xixeni nñriri yariñwárfani. Kiraiso tñni nikárfnimáná Gorixoyá siñwf tñj e dáni rariñwá eñagf náni “E epaxf imóniñwáyf, ayf nonerini.” searariñni.

3

“Xwiyfá siñf réroárfiniñfpi náni wáf wurimeiarñwáonerini.” urñf nánirini.

¹ Nionf e searariñagf náni seyfné “Porowa ámi rixa weyf mearinarñoi.” riseaimónarini? Oweoi, seyfné none wáf nñrimernáná yariñwápi náni niñfá imónipfri náni áma wí seáyf e nñeamfeyoaro “Porowa

wáf niri meríná imiriñf miyarigfáwarini.” niri ro payf wina neaeaiarigfonemanti. Ámá wí eni none yariñwápi nani nijfá imónipfri nani seyfné “Porowa e yariñfáwarini.” niri ro payf wina neaeaiarigfonemanti. Wa nani e niri ro payf weaipaxf aiwi none nani wí e niri ri payf neaeaipaxfmaní. ² Payf “Porowa e imónigfáwarini.” niri niri eániñfpiññf seyfné rixa imóniño. Negf payfññf imónigfáyfné negf mimáyo tññagwi nani wí peá seamopaxfynemanti. Payfññf seyfné imónigfápi ámá nñni nijfá nimóni ro fá roarigfá enagi nani rariñni. ³ Payfññf seyfné imónigfápi sáwá reniñf inarigfáriní. Kiraiso xewaniño niri ri eañfpiññf imóniñwini. Sáwá éññf inarigfáriní. None searéwapiyiñwápi dani Kiraiso payf seyfné imónigfápiññf nearíná iniñgf rfwaniñf eánariñfpi tñni meá ñwá anñf sññf imóniño yá kwíyipi tñni seaeañfriñni. Moseso tññíná Gorixo ñwí ikaxf nuriríná sññáyo eañfpiññf meá amáyfné yá dññfpiñni seaeañfriñni.

⁴ None Kiraisoyá dññfyo dani Gorixo nani dññf sññá neaeánariñf enagi nani rariñni. ⁵ “Newaniño one imóniñwápiñni dani wáf rimeapaxf imóniñwini.” wí yaiwini paxonemanti. Wáf rimepaxf imóniñwápi, ayf Gorixo neaimixiñfpiñni daniñni e imóniñwini. ⁶ O ámi sññf bi “E niseaimfáriní.” niri ri réroárinñfpi wáf nurimeipaxf imónifrixiñni neaimixiñfriñni. Sññf réroárinñf api ámá ñwí ikaxf eániñfpiñni niñfdirñfpiñni dani onixdfpoyiniñni réroárinñfpiñni. Kwíyipiñni nipemeámi newarñfpiñni dani onixdfpoyiniñni réroárinñfpiñni. ñwí ikaxf eániñfpiñni ámá “Xixeni oxfdaneyi.” niyaiwiro aí apimi wiakiarigfá enagi nani pemixariñfriñni. E neri aí xegf

kwíyípi á máyo díñf n̄iyim̄ñfpi síxí umímoar̄ñf en̄agi nán̄i xwíyí fá síñf réroár̄ñfpi nán̄i wáf nur̄imeipaxí imón̄í r̄ix̄in̄r̄i neaim̄ix̄ñf r̄in̄i.

S̄ñf réroár̄ñfpi xám̄i réroár̄ñf pimi seáȳi e wimón̄ñf nán̄i r̄in̄i.

⁷ Gor̄ixo xegí ñwí ikax̄ípi síñá piár̄áyo ak̄i r̄en̄f n̄iper̄i ññwirár̄r̄i Is̄irer̄iyo m̄in̄i wíaná wí fá x̄fo p̄ir̄ip̄ir̄f ner̄i ókím̄ixar̄ñfpi en̄i síñán̄i wimón̄ñf ñiḡin̄i. Ap̄i Mosesom̄i wí fá wókím̄ixáná oyá s̄m̄iman̄f xw̄in̄ fá ear̄ñf ñiḡin̄i. Xw̄in̄ fá o ear̄ñfpi awayin̄i awayin̄i neaȳipoáa war̄ñfagi aí ax̄iná s̄in̄i en̄f t̄in̄i xw̄in̄ fá ear̄ñfagi nán̄i ar̄fowa síñwí m̄im̄ñf winar̄ñfagi nán̄i síñwí m̄iw̄in̄ipaxí imón̄aḡár̄in̄i. Ñwí ikaxí eán̄ñf ap̄i, á má pem̄ixar̄ñf imón̄ñfpi urár̄aná Gor̄ixoyá wí fá p̄ir̄ip̄ir̄f ner̄i ókím̄ixar̄ñfpi t̄in̄i en̄i síñán̄i imón̄ñf en̄agi nán̄i ⁸ “Xwíyí fá síñf re réroár̄ñf ‘Kwíyípi á máéne anan̄i ññeaañr̄i díñf n̄iyim̄ñf t̄ñwaéne neaim̄ix̄ipaxí r̄in̄i.’ r̄in̄ñfpi ñwí ikaxí eán̄ñf pimi wíarf̄ ñim̄úror̄i wí fá mókím̄ix̄ipaxí imón̄in̄i.” r̄iseaimónar̄in̄i? ⁹ Xám̄i réroár̄ñfpi —Apimi dán̄i á má an̄ñp̄r̄ fá nán̄i xwíyí fá meár̄inar̄iḡá p̄ir̄in̄i. Ap̄i awiaxí imón̄aḡ aiw̄i síñf réroár̄ñfpi —Apimi dán̄i Gor̄ixo “Á má wé rón̄iḡáȳ r̄in̄i.” rár̄in̄ fá nán̄i imón̄ñf p̄ir̄in̄i. Ap̄i xám̄i réroár̄ñf pimi seáȳi e ññwimón̄r̄i aga awiaxí imón̄in̄i. ¹⁰ Re r̄ipaxí r̄in̄i, “Xám̄i réroár̄ñfpi awiaxí aiw̄i síñf réroár̄ñfpi sogwíyo uyíwí m̄ixar̄óáná peá unar̄ñfpa peá um̄ix̄ñf en̄agi nán̄i r̄ixa sup̄kínar̄ñf ñiḡñf imón̄ñf r̄in̄i.” r̄ipaxí r̄in̄i. ¹¹ Ayí r̄ip̄i nán̄i e r̄ipaxí r̄in̄i. Xwíyí fá xám̄i réroár̄ñfpi —Ap̄i op̄inagwí neaȳipoáa war̄ñf pán̄ñf imón̄ñf p̄ir̄in̄i. Ap̄i awiaxí imón̄aḡ aiw̄i xwíyí fá síñf réroár̄ñfpi —Ap̄i yaxwí m̄iréroár̄in̄i an̄ñf réroár̄ñf p̄ir̄in̄i. Ap̄i

awiaxí nimóniri xámi imóninípimi aga wiárf seáyí e múroniníf enagi nání rariníni.

¹² None “Xwiyá sijní réroárininípi wí neayipoáa unfa menini.” niyaiwirane diní sijná neaeánfagi nání wáf nírimeranéná ayá igigí bí mé rimeariníwáriní.

¹³ None Moseso yagípa wí yariníwáonemani. O re yagorini. Xegí símimaníyo dání xwinfá eanjípi neayipoáa waríná gí Isireriyí sijnwí minanipa oépoyniri símimaníyo rapírapí aximíto bí tñni rití inagíriní.

¹⁴ E searariníagi aiwí wigí diní wakísí inagíáriní. Ai sfá riyi tñní e nání gíní gíná xwiyá xámi réroárininípi fá uroáná rapírapí aximíto axípi tñniníní wigí diníyo siní ikwarimoárinini. Ayí rípi nání wigí diníyo siní ikwarimoárinini. Ámá Kiraiso tñni nawini nikárininípimi dání rapírapí aximíto Goriyo yípimoariníriní.

¹⁵ E neri aí gí Isireriyí gíní gíná eníná dání sfá riyi tñní e nání njwí ikaxí Moseso eanjípi fá níróríná rapírapí aximíto bí siní wigí diníyo ikwarimoárinini.

¹⁶ Siní wigí diníyo ikwarimoárininíagi aiwí Ámináo táfáminí níkinimóniri diní níwíkwírorínáyí, rapírapí wigí diníyo ikwarimoárininípiníní yípimónarígáriní.

¹⁷ Áminá táfáminí kinimónipíto, ayí Goriyoá kwíyípirini. O xwiyá sijní níréroáriníná kwíyí api nání réroáriníriní. Ámináooyá kwíyí api ámá giyo níwáinírináyí, ayí njwí ikaxí eáninípimi dání áxenwárf minígáyí imónipaxíriní.

¹⁸ Ayínání Ámináomi diní wíkwíroarínwá nineneni xfo imóninípi nání stwániní níwiníranéná negí símimaní rití bí miníngagi nání wáf Ámináo ónarinípi negí símimaníyo dání xwinfániní weámixariníriní. E neríná nene wáf xfo seáyí e nimóniri ónarinípi tñni xixeni imónanfáwá nání

wfá ámi bí ámi bí nóganihf warijwini. Ámináo ayf kwíyfpirini. Apimi dani xfo imónihfpnihf nimóga warijwini.

4

“Wáf urarihwápimi dani Gorixo wfá wókímixarihfirini.” urihf nánirini.

¹ Ayináni Gorixo wá nneawianirihfpimi dani xfo imónihfpi nani ámayo síwanihf winfwaniginihf nearfpeáagi nani siní anihf ayá rfá neawearini. ² E nerí aí ámá ayá neainihginihf ínimí yarigfápi wí “Anani oyaneyí.” rarihwámani. Ináyfnihf nimónirí yapf owiepsaneyinirí wí yarihwámani. Xwiyfá Gorixoyápi ení níriranená naíroyirí nerí rarihwámani. Api api mepa nerane sa xwiyfá nepaxihf imónihfpi síjani wfá rókiamoarihwagwi ámá e síjwf nneantróná “Awa apáni yaríhoi.” neaiiwipfrfa nani Gorixoyá síjwf neaníje dani e yarihwáriní. ³ Xwiyfá yayf neainaríhf none wáf urarihwápi rífnihf níwinífnáyf, sa ámá anfnaníro yarigfáyo rífnihf winaríhfirini. ⁴ Ayf rípi nani rífnihf winaríhfirini. Xwiyfá Kiraiso —O pí pí Gorixo imónihfpi tñní xixení axfpí imónihgorini. Xwiyfá o wá nneawianirí seáyí e imónihf neaiihfpi wfá neókímixarihfirini. Xwiyfá yayf neainaríhf api nánipi ámá Kiraisomí dhf mífkwíró anfnaníro nani yarigfáyo wfá mífwókímíxípa oenirí wigf íjwfá imónihgo —O, ayf oborini. O dhf pfríprírf winí enagi nani xwiyfá api rífnihf winaríhfirini. ⁵ None wáf nuríranená newaníhone seáyí e oimónaneyinirí nani wáf urarihwámani. Jisasi Kiraiso nani “Negf Ámínáorini.” urírane none nani “Jisasomí xfdarihwá enagi nani segf sénáíwanénihf nimónírane omihf seaiaríhwáone

imóniḡwini.” urirane yariḡwáriní. ⁶ Ayí rípi nání e yariḡwáriní. Gorixo —O amípi níni iwamfó nimixiríná “Sfá yikiáriḡpí wfá oóniní.” riḡoriní. Rípi yariḡo, ayí ení axoriní. O wá níneawianí seáyí e neaiḡpí —Api Kiraisoyá símimaḡyo dání xwínfánḡfí neaeámixariḡpíriní. Api nání níjfa oimónfopoyiníri negf díḡyo wfá neaókímixiḡfíriní. E neaiḡo, ayí axo eḡagf nání rariḡiní.

“*Xeaniḡf* neaimeariḡagf aí wáf rani nání síni ayá rfá neaweariní.” uriní náníriní.

⁷ Wáf nurimeífríxiníri nearípeariḡpí, ayí ayá tḡfípiníḡf imóniḡpíriní. Api tḡwáone eḡf meánf xwáfá síxí xwáfá tíni imixiníḡfíníḡf nimónirane samíḡf imóniḡwáoneriní. Ámá arfá níneairóná re yaiwífrí nání e imóniḡwáoneriní, “Eḡf eániḡf seáyí e imóniḡf xwiḡfá yayf neainariḡpimí dání neaimeáfpi wáf rímeariḡfáwayámaní. Sa Gorixoyáriní.” yaiwífrí nání samíḡf e imóniḡwáoneriní. ⁸ Xeaniḡf xixegfíní neaikáraríḡagf aiwí sumíníḡf imóniḡwáonemaní. Wainá neaimeáfpi nání ududf neainariḡagf aiwí negf díḡf aníḡf níyoámíga míneauḡoneriní. ⁹ Ámá wí mífí neaxfdowáfagfá aiwí Gorixo wí neaiepisamoariḡonemaní. Iwaní níneearí neatfagfá aiwí aníḡf eaníramorí wearíḡwáonemaní. ¹⁰ Íníná wáf nírimeranéná rípi níyaiwirane yariḡwáoneriní, “Negf Jisasomí píkiḡfápa none ení níneapíkírínáyf, ananíriní.” níyaiwirane yariḡwáoneriní. Ámáyf none e yariḡagwí síḡwí níneaníroná “Jisaso níperí aiwí ámí síḡf nimóníri ḡweaḡagf nání rfa yariḡo?” yaiwífrí nání api e yariḡwáoneriní. ¹¹ Íníná xwáfá tḡyo amí ḡmí nemeranéná Jisasomí xfdariḡwáone eḡagf nání

yoŋ mayŋ nimónirane emeariŋwárini. Ámáyo wará pepaxŋ tŋŋŋ imóniŋwáone yoŋ mayŋ nimóniri yariŋagwi nŋneaniróná “Jisaso ámi sŋŋŋ nimóniri aŋŋnami ŋweaŋagi nánŋ rŋa yariŋoi?” yaiwipŋri nánŋ e nimóniri emeariŋwárini. ¹² Ayinánŋ rŋpi rŋpaxŋrini, “None wáŋ nŋrimeranéná nŋneaxeanŋpaxŋ imóniŋwáonerini. E nerŋ aí e imóniŋwápimi dánŋ seyŋné rŋxa dŋŋŋ nŋyimŋŋŋ tŋŋŋáŋné imóniŋoi.” rŋpaxŋrini.

¹³ Ámá wo, Bŋkwŋyo dánŋ “Nionŋ Gorixomi dŋŋŋ nŋwŋkwŋrorŋ nánŋ ámáyo urŋŋanigŋni.” rŋnŋŋo dŋŋŋ wŋkwŋroagŋpa none enŋ axŋpi e wŋkwŋroariŋwáonerini. Ayinánŋ Jisasomi dŋŋŋ nŋwŋkwŋrorane nánŋ xwŋyŋá yayŋ neainariŋŋpi ámáyo wáŋ urariŋwárini. ¹⁴ Nŋjŋá re imóniŋagwi nánŋ wáŋ urariŋwárini. Ámŋná Jisaso xwárŋpáyo dánŋ owiáŋŋniŋmeanŋri sŋŋŋ wimŋxŋŋo none enŋ xŋomi sŋŋŋ wimŋxŋŋŋpa axŋpi sŋŋŋ nŋneaimixŋri seyŋné tŋŋŋ nawŋŋŋ gwiaumŋ nŋneairŋ Jisaso tŋŋŋ e neawárŋŋárini. Nŋjŋá e imóniŋagwi nánŋ wáŋ urariŋwárini. ¹⁵ Ayŋ seyŋné naŋŋ oseaiianeyŋnŋri nánŋ yoŋ mayŋ imónirane neaxeanŋpaxŋ imónirane yariŋwárini. Ámá Gorixoyá xŋo wá nŋwianŋriŋŋpimi dánŋ sayá nimóga nuróná ayŋ omŋ yayŋ ayá wŋ nŋwiéra warŋŋŋpimi dánŋ “Gorixoxe seáyo e imóniŋorŋni?” waiwipaxŋ imónŋwŋnŋŋniŋ yoŋ mayŋ imónirane neaxeanŋpaxŋ imónirane yariŋwárini.

“Aŋŋnami dánŋ neaŋmeanŋŋpi sŋmŋmaŋŋ e nŋtŋnŋrane nánŋ dŋŋŋ sŋxŋŋ inariŋwárini.” urŋŋŋ nánŋrini.

¹⁶ None api nánŋ dŋŋŋ nŋmorane nánŋ Kiraiso nánŋ wáŋ urani nánŋ sŋni ayá rŋá neawearini. Negŋ warápi xeanŋŋŋ neaŋmeariŋŋpimi dánŋ rŋxa sŋpi nimóga warŋŋagi aí dŋŋŋpini sŋá ayŋ ayo sŋŋŋŋ

bí sixt ínaritjirini. ¹⁷ Ayf ripti nani sfá ayf ayo negf dijtpi sijt bí sixt ínaritjirini. Xeanitj agwi ríná neámeátpimi xwámámf niwiéra úwáyf nani Gorixo yeáyf nneayimixemearfná seáyf e imónitjtpi neaiinfáriní. Apí nani dijf nimoranená “Xeanitj none neámeaaritjtpi axiná ná binfnitj neámeari onimiápiánitj neámeari yaritjrfani?” nityaiwirane peayf wianaritjwáriní. “Sa sipi agwi ríná neámeaaritjtpi nani dijf arfá ikeamopaxtpi tñni xixeni Gorixo nanf neaiinfámani. Ámi wiárf imónitj bí tñni neaiinfáriní.” yaiwiaritjwáriní. ¹⁸ Ayf sipi agwi ríná neámeaaritjtpi —Apí sijwf tñni sijwf winipaxf imónitjtpirini. Apimi sijwf niwiniranená e yaiwiaritjwámani. Amipi rfwtyo Gorixo yeáyf nneayimixemearfná neámeanfápi —Apí agwi nene sijwf tñni sijwf winipaxf mimónitjtpirini. Apí sfmimanj e nitinirfná e yaiwiaritjwáriní. Ayf ripti nani raritjini. Sijwf tñni agwi ríná winaritjwápi anitj marfái bí onimiápi imónitjinfáriní. E nerf aí agwi ríná sijwf tñni miwinaritjwápi íníná anitj imónitjá enagf nani raritjini.

5

“*Wará* sijf imónanfáwápi nani dijf nimoritjtpimi dani dijf sixt ínaritjwáriní.” uritj nánitini.

¹ Nene nijfá re imónitjagwi nani rfwtyo neámeanfápi sfmimanj e tinitjwini. Xwfá ttyo nitjwearanená senfá anjtyo njwearitjwápi —Ayf negf warápi nani raritjini. Nitperane negf warápi rixa nitpineamioarfnitj nerfná negf dijtpi sixt ínanfáwá nani anj Gorixo neaimixitjnjf wiwánitj imónitini. Wará apí ámá imixitjfmáni. Gorixo imixitj enagf nani anjnamí

íníná aníhí miní imónínfápiríní. ² Wará agwí ríná negí dínípi síxí ínínwápimí síní síxí nínírane xwá tío nínwéaranéná wará síhí ańńnamí imóníní negí dínípi síxí wínanfáwápimí owínaneyíní nání yeyíníhí nínírane nínwéarwíní. ³ Wará síhípimí negí dínípi síxí nínwíranéná wará mayí nimónírane dínípiní mínwéapa yanfáwá enagí nání apimí síxí owínaneyíní yeyíníhí rarínwáriní. ⁴ Wará agwí díní síxí ínínwápimí síní níníranéná wará sańí neaunarínagí nání yeyíníhí rarínwáriní. Dínípiní nimóní onwéaneyíní mírarinwíní. Ayí wará níníwíníhí imónínípi níníwéarwíní imónínípimí rítí enfa nání wará ańńnamí imónínípimí síxí níníwane onwéaneyíní yeyíníhí rarínwáriní. ⁵ Wará síhípimí síxí wínanfáwá nání neaipímońo, ayí Goríxoríní. O “Wará síhípimí síxí wínanfáwá nání ríxa neaipímońońenerfaní?” oyaiwípoyní xegí kwíyípi níníwéarwíní ikíníhíhí neaiaríní. ⁶ Ayínání pí pí xeaníhí neaiméaarínagí aiwí díní e nímorínípimí dání díní síxí níga warínwáriní. Nene nínífaríní. Síhí wará xwá tío nínwéarwíní imónínwápimí síxí níníranéná Ámínáo tíní e mínwéarwíní. ⁷ Omí negí síhíwí tí tíní síhíwí níníwéarwínípimí dání bí ení síxí níníwane mé sa díní níníwéarwínípimí dání ení síxí níníwane yarínagwí nání raríní. ⁸ “Síhí wará urí epaxí imóníní rípi díní síxí níníwane wáf ranfáwá nání díní síxí ínínwíní.” níníwéarwíní aí negí dínípi wará rípi dání níníwéarwíní nuri Ámínáo tíní e onwéarwíní aga neaimónaríní. ⁹ Ayínání xfo tíní e níníwéarwíní, síní xfo tíní mínwéarwíní xwá tío nínwéaranénáraní, “E éwaníhí.” yaiwíarínwápi, ayí rípiríní, “Xfo yayí wíníwéarwíní imónínípiní éwaníhí.” ¹⁰ Ayí rípi nání e yaiwíarínwáriní. Kiraiso ámá níníwéarwíní

sijwþ mí ómómiximþ nerfná nineneni eni sijwþ mí ómómiximþ neainfá eñagi nánþ xfoýá sþmimañþ tñþ e dánþ éþ roanþwárinþ. Xwþá tþyo niñwearfná winþ wine nañþ imóniñþþiraniþ, siþi imóniñþþiraniþ, eñwáþi tñni xixeni þirþ neamamonþá eñagi nánþ sinþ xwþá tþyo niñwearanéná “Xfo yayþ winþpaxþþi éwaniginiþ.” yaiwiarþñwárinþ.

“Ámá siñþniñþ imóniñwiniþ.” uriñþ nánþriniþ.

¹¹ Nene “Áminá Jisaso sijwþ mí ómómiximþ neainfárinþ.” niyaiwiri niþfá e nimónirane nánþ wáyþ neainarþñriniþ. Ayinánþ ámá niþkiniþmónþro omi dñþ owþkwþrópoyinþri wáþ nurþmeranéná þiránþñþ arþáyo nurémóa warþñwárinþ. Gorþxoyá sijwþyo dánþ rþxa siñánþ þiaumimþ inþñagwi nánþ o none yarþñwá niþiniþ nánþ xixeni niþfá imóniniþ. Seyþné eni none nánþ dñþ niþmoróná re oneaiwiþpoyinþri dñþ wikwþmoñwiniþ, “Porowa dñþ inþmi niþkwþrónimáná miyarþgþárinþ. Wigþ yarþgþáþi wí inþmi mimóniþ niþiniþ siñánþ þiaumimþ rþa inþniþ?” oneaiwiþpoyinþri dñþ wikwþmoñwiniþ. ¹² None e searþagwi nánþ “Porowa rþxa aþi mimóniþgþáwa eñagi nánþ ámi weyþ mearþnarþñoiþ.” rþseaimónarþniþ? Oweoþ, wí e miyarþñwiniþ. Sa seyþné none yarþñwáþi nánþ rþxa niþfá xixeni nimónimáná rþþi oéþoyinþri seararþñwiniþ. Seyþné ámá wí tñni —Ámá sijwþ manigþe dánþ yarþgþáþi nánþ dñþ mamó sa ámá sijwþ anigþe dániniþ yarþgþáþi nánþ “Nañþ imóniþgþáyþriniþ.” moarþgþáyþriniþ. Seyþné ámá dñþ e moarþgþáyþ tñni xwiþfá niþniþróná none miþþ niþneameakþniþro wa none nánþ xeqwþ rarþgþáþi oyañþpoyinþri seararþñwiniþ. ¹³ Ámá wí “Porowa majþmajþá nikáriniþro yarþgþáwarinþ.” rarþgþáþi “Ayþ

neparĩni.” nĩseaimónĩrĩnáyĩ, re yaiwĩrĩxĩni, “Sa Gorĩxomi oxĩdaneyĩnĩrĩ nero nánĩ e rĩa imónĩñoĩ?” yaiwĩrĩxĩni. “Porowa dĩjĩ pĩránĩjĩ fá nĩxĩrĩmánía yarĩñoĩ.” nĩseaimónĩrĩnáyĩ, “Awa nene arĩrą neaipĩrĩfą nánĩ e rĩa imónĩñoĩ?” yaiwĩrĩxĩni. ¹⁴ Pĩpĩ nánĩ dĩjĩ nĩmorĩjĩpimi dání nĩpĩreánírĩ yarĩjwámani. Kiraiso wá nĩneawianĩrĩ neaiĩjĩpĩ nánĩni dĩjĩ nĩmorĩjĩpimi dání nĩpĩreánírĩ xámĩ sipĩ nėra wagwápi pĩni nĩwiárĩrĩ yarĩjwárĩni. O nĩperĩnńa ámą nĩni nánĩ wayfą penjĩ eĩagĩ nánĩ dĩjĩ re yaiwiárĩjwĩni, “Apimi dání ámą nĩni nĩperĩnńjĩ rĩa egfawixĩni?” yaiwiárĩjwĩni. ¹⁵ Ayfĩ ámą dĩjĩ nĩyimĩjĩpĩ tĩgfáyfĩ wiwanĩjyĩfĩ nánĩni dĩjĩ nĩmónĩro nĩmenĩro mé arĩrą winfą nánĩ nĩpėmáną ámĩ wiápĩnĩmeaĩo xfo nánĩni dĩjĩ nĩmoro éfĩrĩxĩnĩrĩ ámą nĩni nánĩ wayfą penjĩnigĩni.

¹⁶ Ayĩnání Jisasomĩ dĩjĩ wĩkwfĩronjwá rĩnńa dání ámą womĩ sĩjwĩfĩ mí nĩwómĩxĩrane “E imónĩjorfání?” nĩwĩaiwirĩnńa warárĩmĩni sĩjwĩfĩ nĩwĩnĩrane mí wómĩxarĩjwámani. Ayfĩ neparĩni. Xámĩ none Kiraisomĩ sĩjwĩfĩ mí nĩwómĩxĩranėnńa warárĩmĩni sĩjwĩfĩ nĩwĩnĩrane “Nĩpĩkwĩni meĩjorĩni.” nĩwĩaiwirane aí agwĩ sĩni wĩ e sĩjwĩfĩ mí nĩwómĩxĩrane yaiwiarĩjwámani. ¹⁷ Ámą go go Kiraiso tĩni nawĩni nĩkárĩnĩrĩnńa ámą sĩjĩfĩ wónĩjĩfĩ imónĩnĩñoĩ. Ai, e nĩmónĩrĩnńa sipĩ xámĩ imónagĩpĩ rĩxa nanĩnĩrĩ sĩjĩfĩ bĩ imónĩnĩñoĩ.

“Ámą nĩni ámĩ xfo tĩni gwĩaumfĩ inĩpĩrĩ nánĩ wimĩxĩjĩrĩni.” urĩjĩfĩ nánĩrĩni.

¹⁸ Ámą sĩjĩfĩ imónĩjwápi nánĩ mĩkĩfĩ ikiĩo, ayfĩ Gorĩxorĩni. O Kiraiso neaiĩjĩpimi dání nĩyopĩyárĩmáną xfomĩ sfmĩfĩ tĩni wĩarĩjwaėne ámĩ ámą xfoyą imónani

náni neaimixiñtíriní. E neri none ení ámayo áwanj re urimeaanfwa nání, “Ámá siní xfomi símí tñní wiarigfáyíné ámí ámá xfoyá imónipfí nání ríxa seaimixiñtíriní.” Áwanj e urimeaanfwa nání nearípeañtíriní. ¹⁹ Nioní seararíjápí, ayí rípiriní. Goríxo xegí xewaxo Kiraiso neaiñtípimí dání ámá nñní ámí xfo tñní nawíní imónífríxíní neaiimíní yariní. Nene wiañkijwápí siní dñj íá mñxí ríxa yokwarímí nñeaiirí nání peá moní. Apí neri none ení wáf nurímeranéná xwiýfá re rññtípí, “Goríxo ríxa neaiñtípimí dání ámí xfo tñní nawíní imónipaxíriní.” rññtípí urífríxíní nearípeañtíriní. ²⁰ Ayínání none xwiýfá Kiraiso yanj neaiapowáríjípí wuriyaríñwáoneriní. Noneyá mañyo dání urarfná Goríxo xewaníño einññtí uraríñtíriní. Ámayo Kiraiso nání rixíñtí re wuriyaríñwáriní, “Goríxomí símí tñní wiarigfáyíné ámá xfo tñní ananí gwiaumí inaní nání xe oneaimixíní sñwí wñtípoyí.” wuriyaríñwáriní. ²¹ Ayí rípi nání e wuriyaríñwáriní. O íwí bí meño aí Goríxo none o tñní nikáríñtípimí dání ámá xfo “Wé rónigfáyíriní.” rárínfáyí imónífríxíní omí negí íwí yaríñwápí nñwíráríriní íwí yaríñtí wóníñtí nñwimixíní xe opíkípoyníriní sñwí wññtíñgíní.

6

Wáf wuriameiarigfáwamí wimearíñtípí náníriní.

¹ Ámá xfo tñní nawíní gwiaumí inípfíriní nání o tñní nawíní yaríñwáone enagwí nání enj ríremíxí nñseairíní rípi osearaneyí, “Goríxo wá seawianíñtíyíné xe surfmá oneámeaníní mepantí.” osearaneyí. ² Ayí Bíkwiyo rípi níníníriní eáníñagi nání seararíñwíní, “Goríxoní rixíñtí seyíné nírarigfápí arfá seaipaxíná ríxa arfá

seainanigini. Sía amáyíne yeáyí seayimixemeámfa nání imónáná ríxa arirá seainanigini.” Apí Bikwíyo nírinirí eáninagí nání píráníníf aríá ókiarí nímonípoyi. Goríxo aríá neaipaxína, ayí rínáriní. Sía o yeáyí neayimixemeanfa nání imóniníyi, ayí riyiriní. Ayínání “Goríxo wá níneawianirí neaiinípi xe surímá oneaímeanirí mepaní.” searariníwiní. ³ Wáí wurímeiariníwáone nemeranéná negí yariníwápi nání xwíyíá míneamearípaxí oimónaneyinirí amá none yariníagwí sínwí níneaniróná óeámioapaxí imóninípi bí yariníagwí sínwí míneanípa oépoynirí aniní miní yariníwáriní. ⁴ Pí pí neranéná “Amá awa Goríxomi xínáiwániní nímoníro píráníníf omíníf wiaríníáwarfani?” oneaiawípoynirí yariníwáriní. E neranéná pí pí xeaniní neaímeáípi xwámámí wirane aniní neainípaxí imóniní neaímeaarínípi xwámámí wirane díníf ríá neawepaxí imóninípi xwámámí wirane yariníwáriní. ⁵ Iwaní neamepearínáraní, gwí aníyo neanwiráraní, sípí owikáípoynirí símíráxwíro yariníáyí íkwíkwierí niníro neaiarínáraní, xwámámí wiaríníwáriní. Omíníf aniní miní okíníf tíní erane eníwáoneriní. Si rorane agwíní erane eníwáoneriní. ⁶ None nání “Awa Goríxomi xínáiwániní nímoníro píráníníf omíníf yariníáwarfani?” oneaiawípoynirí rípi ení yariníwáriní. Íkwíráníniní nímonirí erane nepaxínípi nání níjía imónirane saniní imónirane wá níwumixirane arirá wirane Goríxoyá kwíyí neaainíípimi dání erane mímoní imóninípi míwíwápiyí amáyo nepa díníf sípí níwirane erane ⁷ xwíyíá nepaxiní imóninípi yaní urírane ení eániní Goríxo neaimíxíípimi dání erane yariníwáriní. Amá míxí nání imóninípi íá xírariníápa none nemeranéná

wé róniḡḡ yariḡwápi wá t̄naníwá nán̄i wé onamiḡú t̄ni f̄á x̄ir̄irane x̄ixe m̄ixí wianíwá nán̄i wé náú t̄ni f̄á x̄ir̄irane yariḡwáoner̄in̄i. ⁸ Wí yayí neamero wí paimamí neairo neaiar̄iḡf̄oner̄in̄i. Wí none nán̄i rep̄iyí n̄iwiróná “S̄ipí yariḡf̄áwar̄in̄i.” ur̄iro wí “Nan̄í yariḡf̄áwar̄in̄i.” ur̄iro yariḡf̄oner̄in̄i. Nepán̄i yariḡwáone aiwi wí “Yapí neaiep̄sar̄iḡf̄áwar̄f̄ani?” neaiaiwiar̄iḡf̄ar̄in̄i. ⁹ None nán̄i wí “Porowa gowar̄f̄ani? ‘Awa nán̄i áamá obaxí nijf̄á imón̄iḡoḡ.’ r̄iseaimónar̄in̄i?” rar̄iḡaḡf̄a aí áamá obaxí none nán̄i nepa nijf̄á imón̄iḡoḡ. None am̄i am̄i nemeranéná yoí mayí nimón̄irane aí s̄in̄i ḡweaḡw̄in̄i. Siyikí neaeaar̄iḡf̄one imón̄iḡagw̄i aiwi s̄in̄i wí m̄ineap̄kiḡf̄oner̄in̄i. ¹⁰ Ík̄in̄iḡḡ s̄ipí neaiar̄iḡaḡf̄ aiwi íníná d̄iḡḡ níf̄á neainar̄iḡf̄r̄in̄i. “Awa am̄ipí nán̄i d̄f̄wí ikeamón̄iḡf̄áwar̄f̄ani?” neaiaiwiar̄iḡaḡf̄a aí none xw̄iyf̄á yayí neainar̄iḡf̄pi wá urar̄f̄ná áamá obaxí ar̄f̄á neair̄iḡf̄pim̄i dán̄i Kiraiso t̄ni nawín̄i nikár̄in̄iro nán̄i am̄ipí m̄imúrón̄iḡf̄áyí yapí imón̄ar̄iḡf̄ar̄in̄i. “Am̄ipí b̄i f̄á m̄imax̄ir̄iḡf̄áwar̄in̄i.” neaiaiwiar̄iḡaḡf̄a aí am̄ipí Kiraiso neaiiḡf̄pi b̄i m̄ineamúr̄oḡoner̄in̄i.

“S̄iḡán̄i searar̄iḡwá eḡagw̄i nán̄i seȳf̄né en̄i x̄ixen̄i neaīpoȳi.” ur̄iḡf̄ nán̄ir̄in̄i.

¹¹ Korin̄yo ḡweáȳf̄né, ap̄i ap̄i n̄iseara nuranéná yumf̄i b̄i m̄iseaí s̄iḡán̄i r̄f̄wár̄in̄i. E n̄isear̄iranéná seȳf̄né d̄iḡḡ s̄ixí seayiḡwáone s̄iwán̄iḡḡ seain̄f̄wár̄in̄i. ¹² None d̄iḡḡ s̄ixí muyipa oyaneȳin̄ir̄i wí éwáoneman̄i. Sewan̄iḡf̄ȳf̄né awam̄i d̄iḡḡ s̄ixí muyipa oyaneȳin̄ir̄i éf̄á eḡaḡf̄ nán̄i nawín̄i mimón̄iḡw̄in̄i. ¹³ Ayin̄án̄i xanon̄i ḡf̄ niaíw̄yo ur̄ipaxí r̄ipi osear̄im̄in̄i, “X̄ixe oinaneȳi. None d̄iḡḡ s̄ixí seayar̄iḡwápa seȳf̄né en̄i neaȳipoȳi.” osear̄im̄in̄i.

“Dijí m̄iwikw̄froḡáyí t̄ní gwí m̄imónipani.” urijí nánirini.

¹⁴ Jisasomi dijí m̄iwikw̄roariḡáyí t̄ní wigí yariḡápi oyaneyiniri wí gwí m̄imónipani. Ayí r̄ipi nání searar̄ijini. “Ámá wé rónijí imónij̄ip̄ini yariḡáyí t̄ní man̄í wialkiariḡáyí t̄ní ax̄ip̄ini ep̄tr̄fa nání imónipax̄ imónini.” riseaimónarini? “Axíná w̄fá óniri s̄fá yiniri epax̄tr̄ini.” riseaimónarini? ¹⁵ “Kiraiso t̄ní Obo t̄ní dijí ax̄ip̄ini x̄ir̄ijii.” riseaimónarini? “Kraisomi dijí wikw̄froḡáyí dijí moro dijí m̄iwikw̄froḡáyí dijí moro neróná ax̄ipi bi mopax̄tr̄ini.” riseaimónarini? ¹⁶ “Gor̄ixoyá an̄í ŋw̄fá —Iwami dani nene yayí umear̄ij̄awaiw̄arini. Iwá t̄ní ŋw̄fá ámá meŋweaariḡápi t̄ní anani ax̄ e kumix̄ar̄ipax̄tr̄ini.” riseaimónarini? Oweoi, nene ŋw̄fá anijí sijí imónij̄oyá an̄í ŋw̄faiw̄anijí imónij̄agwi nání wí e yaiwipax̄imani. Nioni searar̄ij̄api Gor̄ixo xewan̄ijo r̄ijí r̄ipi t̄ní x̄ixeni searar̄ijini, “Nioni ḡí amáyí t̄ní nawini darónim̄f̄arini. Nioni wigí ŋw̄fáoni imónij̄aná ayí ḡí amáyí imónip̄tr̄f̄arini.” Ámináo e n̄ir̄iri nání ¹⁷ ámá xegí imóniḡáyo r̄ipi eni urij̄tr̄ini, “ ‘Ámá Gor̄ixoni dijí min̄ikw̄ró wigí ŋw̄fáyo x̄idariḡáyí t̄ñí e dani nim̄ixeám̄in̄imi xegí bi imóniḡáyné imónitr̄ixini.’ Ámináoni e searar̄ijini. ‘Wigí ŋw̄fá imónij̄ipimi —Apimi dani piax̄í seaeán̄ipax̄í imónij̄ipim̄tr̄ini. Apimi bi onim̄iá amát m̄irón̄í anij̄ni wé f̄a ayimeañ̄tr̄ixini. Seȳné e nerónáyí, nioni anani seam̄im̄in̄im̄f̄arini. ¹⁸ Nioni segí áponi imónij̄aná seȳné ḡí niaíw̄ oxoȳné imóniro niaíw̄ ap̄ix̄iwaȳné imóniro ep̄tr̄f̄arini.’ Ámináoni —Nioni en̄í eániḡfá n̄iyoni seáyí e wimónij̄áonirini. Nioni e rar̄ijini.” Xw̄ȳfá api Bikw̄yo n̄ir̄iniri eánij̄agi nání

“Jisasomi dñjť mĩwĩkwřroarĩgřáyřť tñnĩ wigř yarĩgřápĩ oyaneyĩnĩrĩ wĩ gwř mĩmónĩpanĩ.” seararĩñĩnĩ.

7

¹ Negř dñjť sixř seayĩñwáyřné, Gorĩxo negř sřmĩmanřť e dánĩnĩñjť e nearĩñjť eñagĩ nánĩ ámaéne pí pí ayá neadunĩpaxř yarĩñwápĩ, dñjť piaxř neaeámĩxarĩñjřpĩranĩ, wará piaxř neaeámĩxarĩñjřpĩranĩ, nĩpĩnĩ igřánĩñjť oeámĩnaneyř. Gorĩxomĩ wáyř nĩwirĩñjřpĩmĩ dánĩ siyikwř mĩnĩñwaéne oimónaneyĩnĩrĩ wé roarřwanĩgĩnĩ.

Korinĩyo ñweáyř kinĩmónĩgřá eñagĩ nánĩ Poro yayř winĩñjť nánĩrĩnĩ.

² Seyřné none dñjť sixř neayĩpoyĩ. Ayř rĩpĩ nánĩ rarĩñĩnĩ. Segřýřť womĩ aĩ sipĩ bĩ mĩwikárĩñwárĩnĩ. Segřýřť womĩ sipĩ bĩ wikárarĩñwámanĩ. Womĩ amĩpĩ bĩ řwř urápĩñwámanĩ. ³ Nionĩ e nĩrĩrřná “Poro xwĩyřá neamearĩmĩnĩrĩ rarĩnĩ.” rĩseaimónarĩnĩ? Oweot, nionĩ rĩxa re searárřárĩnĩ, “None dñjť sixř ayá wĩ seayĩñwáone eñagĩ nánĩ seyřné péánáyř, none enĩ nĩpepaxř neainřárĩnĩ. Seyřné sĩnĩ ñweañáná none enĩ sĩnĩ ñweapaxř neaimónĩnřárĩnĩ.” searárřá eñagĩ nánĩ wĩ e seaimónĩpaxřmanĩ. ⁴ Seyřné xámĩ searĩñápĩ xřdĩpřřá nánĩ bĩ onimĩápĩ marřáĩ, aga dñjť ayá wĩ sřñá neánarĩnĩ. Seyřné nánĩ mřxř nĩseameakřnĩrřná enĩ ayá wĩ seameakřnarĩñjárĩnĩ. Xeanĩñjť nřnĩ none neaĩmeářmĩ seyřné nánĩ dñjť nĩmorĩñjřpĩmĩ dánĩ awayĩnĩ ikĩñwřnĩñjť nĩmĩrĩnĩrĩ dñjť ayá wĩ nĩřá nĩnarĩñřrĩnĩ.

⁵ None añř Ĥĩrowasĩyo přnĩ nĩwiárĩmĩ nĩpurĩ Masedonia pĩropenĩsřyo nĩřémómáná aĩ kikiřá ñweapaxř bĩ mĩneáĩmeá rĩpĩ rĩpĩ oyaneyĩnĩrĩ éwáyř sřpĩnĩ sřpĩnĩ

neámeaarfná áamá wí tñní xwiyfá ximiximf niniri nirinirane negf xwioxtyo dání wáyf neainiri yarinyagwi aiwí ⁶ Gorixo —O áamá ríxa yopa nímegínirinyipimí dání dñf sixf mínigfáyo mñf ikñwfnñf umirarinyorini. O Taitaso ámí neámeáfpimí dání mñf ikñwfnñf neamirinyirini. ⁷ Taitaso neámeáfpimí dánini Gorixo mñf ikñwfnñf neamirinyfmaní. Seyfné omí numímíníro mñf ikñwfnñf umirigfápí nání repiyf nínearfná apimí dání ení Gorixo ikñwfnñf neamirinyirini. Taitaso repiyf nínearfná seyfné Poroní ámí sñwfnñf nananíro nání íkññf sfpí seaiarinyfpi nání repiyf neairí “Negf nípikwini mñyarinywápimí dání Poromí ayá rfa wimoarinywini?” nñyaiwiro nání ñwfnñf eaarigfápí nání repiyf neairí Poroní arfá nianíro nání siní ayá rfa seawearinyfpi nání repiyf neairí ení enagí nání ámí aga yayf seáyimi dání bí tñní ninññigñí. ⁸ Payf xámí nioní nearí seamónapinyána fá nñroróná aga dñf sfpí seañf enagí aiwí “Nioní ana pí nání nearí wiowarinyarfani?” nñyaiwiri dñf sfpí ninñfmaní. E nerí aí seyfné fá nñroróná axínáni dñf sfpí seainarinyagí sñwfnñf nñseanirfná nioní ení dñf sfpí bí onñmiápi ninññigñí. ⁹ E nerí aí agwi nioní yayf ninarini. Seyfné dñf sfpí seáfpí nánini yayf minini ayf dñf sfpí seáfpimí dání segf sfpí yarigfápi rfwfmíni mamófá enagí nání yayf ninarini. Seyfné dñf sfpí nñseairfná ayf Gorixo seaimixarinyfpi tñní xixeni seáif enagí nání xwiyfá none searfwápimí dání wí xwirfá mñseaikxéwá enagí nání rarinyini. ¹⁰ Ayf rñpi nání seararinyini. Ámá dñf sfpí Gorixo wimixarinyfpi tñní xixeni nñwirfná apimí dání wigf sfpí yarigfápi rfwfmíni mamoarigfáirini. E neróná dñf sfpí api Gorixo yeáyf uyimixemeanfa nání nipemeámi

warıñf enagı nánı ámi dıñf sıpı nıwırı “Pı nánı e rfa yarıñını?” yaiwinıpaxfmanı. E nerı aı Gorıxo wımıxarıñfıptı tını xıxenı marfái, áma wıgı dıñfyo dánını dıñf sıpı nıwırfná ayf wiwanıñfıyf anınıpırfá nánı nıpemeámi warıñf enagı nánı rarıñını. ¹¹ Ai dıñf sıpı seáf gı payf eanıpımı dánı Gorıxo seaimıxıfıptı, apı seyfné dıñf pıranıñf nımoro amıpı nanf xıxegfnı epırfıptı seaimıxıfırnı. Apımı dánı Gorıxo anıñf sfmirırf seaianá sıpı éoyá xwıyfıaptı mıneaxfnıpa oenrı apaxf mé pıranıñf imıxıgıfawıxını. Apımı dánı enı nıptkwını mıyarıgıfaptı nánı wıkf ónıngıfawıxını. Apımı dánı enı Gorıxo nánı wáyf seainıñınıgıñf. Apımı dánı enı none ámi sıñwf nananıro nánı lkfnıñf sıpı seainıñınıgıñf. Apımı dánı enı nionı searfaptı xfdıpırfı nánı dıñf rfa seaweñınıgıñf. Apımı dánı enı sıpı yarıgıfáyo sıyıkf ureaanı nánı oımónaneyınıro egıfawıxını. Seyfné apı apı nera úfıapımı dánı sıwá rénıñf neainıgıfawıxını. Sıpı éf Poro nearfo nánı nene wı ayá mıñf mıñf mınearoarınını. Sıwá éñıñf neainıgıfawıxını. ¹² Ayınanı áwanf rıptı osearımını. Nionı nearı nıseamónapırffná sıpı éo nánı dıñf nımorı payf ana nearı mónapıñámanı. Sıpı wıkarfo nánı enı dıñf nımorı nearı mónapıñámanı. Ayf seyfné Gorıxoyá sıñwf tıñf e dánı re yaiwinıfırxınırı nearı mónapıñárını, “Ayf neparını. Porowa nearıgıfapımı pıranıñf xfdanıwá nánı nene sını dıñf rfa neawearını.” yaiwinıfırxınırı payf ana nearı mónapıñárını. ¹³ Seyfné rıxa xıxenı e yaiwinıfá enagı nánı none rıxa pıranıñf mıñf ikıñwfıñf mırárınıfwarını.

Mıñf ikıñwfını mırárınıfwámanı. Dıñf nıfá enı neainıfırnı. Seyfné nıyfnénı Taitasomı numımınırıñfıpımı dánı dıñf sıxı umımogfá enagı

nání o yáy néra neaímeáí engáí nání none ení díńǵ nífá ayá wí neainííriní. ¹⁴ O ámí neaímeáána seyíné tǵńǵ e nání nurowárírná míxí seameakńńǵápí nání bí ayá miníníáríní. None seyíné tǵńí nńǵwearńńá amípí nńńí searńǵwápí nepání searńǵwápa omí seyíné nání míxí nńseameakńńírná urńǵwápí ení seyíné numímńńírnǵípímí dání napa xíxení imónńǵńǵíní. ¹⁵ O seyíné nńyńńéní numímńńírnóná óf ero wáyí iníro nero píránńǵí arfá owianeyńńírní imónńǵńǵápí nání díńǵ nńwínírná ámí xwapí ayá wí díńǵ síxí nńseaya waríní. ¹⁶ Agwí nioní “Ayí pí pí neróná xíxení epíráoí.” nńseaiwiárńńí díńǵ sńǵá neánarńǵí engáí nání díńǵ yáy ninaríní.

8

“*Macedonia nweáyí* wíníyo arírá wianíro nání nńǵwí nńroaáríro nweańǵoí.” urńǵí nánírní.

¹ Negí nńríxímeáyíné, Jisasoyá síyikí imónńǵńá Macedonia pńropenísíyo ańǵ apí apímí nweagńáyí nańǵ Goríxo wá wianńǵípímí dání egńápní nńńńá imónńǵńńí nání áwanǵ bí osearaneyí. ² Xeanńǵí rńmewá wípaxńpí nńwímearńǵípímí dání “Ení rńa eánńǵoí?” nńńro iwamńó wíwapńyíagńa aí apí peá numíxíro díńǵ nífá ayá wí wínńńńǵíní. Wiwanńǵńyí uyípeayńńńǵí imónńǵńáyí aiwí Jisasomí díńǵ wíkwńroarńǵńá wíníyo arírá owianeyńńírní nńǵwí nńroarńńá bí onímíápí mńroá aga ayá wí roaárńǵńáriní. ³ Wígí wíníyo arírá wianíro nání nńǵwí nńroaro wípaxńpí tńńí xíxení nńroaro aiwí wígí díńǵ tńńí apímí nńmúroro ámí bí tńńí roaarńǵagńa síńǵwí wńnarńǵwáone engáí nání rarńńíní. ⁴ Ayí arńkí ríxńńǵ re nearńǵńawíxíní, “Ámá Goríxoyá síyikí imónńǵńá Judia pńropenísíyo nweagńáyo wíníyí arírá wiarńǵńápa

nene ení arírá wianí nání xe nígwí fáyo oroápoynítrí síjwí neanípoyní.” nearígfáwixíní. ⁵ E neróná none “E epíráoí.” níyaiwirane díńf ikwímońwápi tńń xixení mé xámi Ámíná Goríxo pí pí wimónaríńfpi oxídaneyíńtro nípáwimáná o wimónaríńfpi níxídíroná Porowane ení neańwiapígfáwixíní. ⁶ Ayínání Taitasomí seyíné tńńf e nání nurowárírná ení rírémíxí níwírí re uríńwanigíní, “Iwamíó Koriníyo ńweáyí joxí tńń negí wíníyo arírá wianíwá nání wá níwianírane nígwí fáyo oroaneyíńtro egíápa ámi nero nígwí xámi ‘Apí roáwanigíní.’ rárígfápi tńń xixení yáríńríxíní.” uríńwanigíní. ⁷ Pí pí seyíné neróná ámá wí yarígfápimí múroarígfáyíné nimóníro yarígfáriní. Goríxomí díńf níwíkwíróronáraní, apí nání ámáyo áwaní nuríróńaraní, apí nání níńfá nimóníróńaraní, Goríxo wimónaríńfpi yaníro nání símí níxeadípeníróńaraní, none nání díńf sípí none seaimíxíńwápimí dání níseairíńaraní, apí nípíní neróná múroarígfáyíné nimóníro yarígfá enagi nání segí wíníyo arírá wianíro nání nígwí níroaróná ení múroarígfáyí yapí nimóníro yáríńríxíní.

“Seyíné ení roáríńríxíní.” uríńf náníriní.

⁸ “Poró sekaxí níriní nearariní.” míyaiwipani. Gí díńf rípiní enagi seararíńjini. Nioní wíníyí Judia píropeníńyo ńweáyo arírá wianíro nání símí níxeadípeníro yarígfápi nání repíyí seaiáná seyíné ení síwá réníńf oneaípoyínítrí seararíńjini. Negí Judia píropeníńyo ńweáyí nání nepa díńf sípí neainariní. Síwá éńíńf oneaípoyínítrí seararíńjini. ⁹ Seyíné negí Ámíná Jisasi Kiraiso wá níneawianítrí neaińfpi nání ríxa níńfá imóníńagíta nání raríńjini. O ańńnamí

nijwearfná amipí mímúronijno nimónirí aiwi seyfné yeáyf seayimixemeámfnánirí xwfa tfo nání nibirfná uyípeayónijf nimónirí seyfné aņfnamí dánf amipí mímúronigfáyfné imóniptrfa nání seainjtríní.

¹⁰ Seyfné Judia piropenisfo jweagfáyo arirá owianeyinirí yarigfápi nání dijf nioniyá, ayf ripiríní. Xwiogwf aga xámí pwenomí seyfné iwamfó nigwf roaárigfápi agwf néra nuro yoparipi niyáritfnáyf, “Ayf ananiríní.” nimónaríní. Iwamfó nigwf roaárigfáyf, ayf seyfné aiwi xámí oyaneyinirí wimónarigfáyf, ayf axfyfné enagi nání seararinjíní. ¹¹ Ayfnání nigwf “Api oroaaneyí.” rárigfápi rixa nipíní roaáripoyí. Iwamfó oyaneyinirfná dijf rfa seawenjpa yoparipi niroaáritfná seyfné roaáripaxf imónijfipi tfiní xixení roaáriptrfa nání xe dijf rfa seawéwintgíní. ¹² Ayf ripí nání seararinjíní. Gíyf gíyf ámá wíyo arirá wianiro nání “Nigwf api roaártwanigtíní.” niyaiwimáná amipí roaáripaxf imónijfipi tfiní xixení roaáranáyf, Gorixo “Ayf ananiríní.” waiwiarinjtríní. Amipí ayf miroaáripaxf imónijfipi “Roaárttrixíní.” wí yaiwiarinjomani. ¹³ Nigwf searápiptrfáyf kikiá jweaptrfa nání seyfné anijf seaikáriminirí nerí mirarinjíní. Ayf ení seyfné tfiní xixení apání tfgfáyf oimónipoyinirí rarinjíní. ¹⁴ Jisasoyá sijikf imónigfáyf wí amipí wí mímúronigfáyf imónijnána wí dfwf ikeamónigfáyf mimónf nfiní apání tfgfáyf imóniptrfa nání agwf rfná amipí ayá wí seyfné tfgfápi dfwf ikeamónigfáyo arirá wiarinjoi. Seyfné ení rfwená amipí wí nání dfwf ikeamóniro ayf ení amipí ayá wí tfgfáyf imóniro nerfnáyf, arirá seaiptrfáríní. ¹⁵ Btkwfo dání eníná Isireriyf ámá dijf meaje nemeróná egfápi nání re nirinirí eánijfipi nioní seararinjápi tfiní xixení

imón̄t̄n̄aḡi nán̄t̄ searar̄t̄n̄i, “Ámá aiwá maná̄t̄ r̄in̄t̄p̄i xwé meá̄t̄á̄t̄ xwé n̄imearo aí wiḡt̄ n̄ipax̄t̄ imón̄t̄n̄i seá̄t̄ e t̄ḡá̄t̄ mimón̄t̄ḡawix̄t̄. Ámá on̄t̄miá̄p̄i meá̄t̄á̄t̄ on̄t̄miá̄p̄i n̄imearo aí aiwá̄p̄i nán̄t̄ d̄w̄t̄ ikeamón̄t̄ḡá̄t̄ mimón̄t̄ḡawix̄t̄.” n̄ir̄in̄t̄ eán̄t̄p̄i nion̄t̄ searar̄t̄n̄i t̄n̄i x̄ixen̄t̄ imón̄t̄n̄i nán̄t̄ rar̄t̄n̄i.

“*Taitasom̄i* t̄n̄i ámá waú̄m̄i t̄n̄i uowá̄renapar̄t̄n̄i.” ur̄t̄ nán̄t̄n̄i.

¹⁶ Nion̄t̄ seȳné ar̄t̄r̄á seaim̄i nán̄t̄ d̄n̄t̄ r̄fá n̄iwear̄t̄p̄a Gor̄ixo Taitaso en̄t̄ seȳné ar̄t̄r̄á seain̄t̄ nán̄t̄ d̄n̄t̄ r̄fá owen̄t̄r̄i wim̄xar̄t̄n̄i nán̄t̄ yaȳt̄ owianeȳt̄. ¹⁷ Aȳt̄ r̄p̄i nán̄t̄ “Taitaso en̄t̄ seȳné ar̄t̄r̄á seain̄t̄ nán̄t̄ d̄n̄t̄ r̄fá wear̄t̄n̄i.” searar̄t̄n̄i. “Jox̄t̄ Korin̄t̄yo n̄weá̄ȳt̄ t̄n̄t̄ e nán̄t̄ á̄m̄i n̄ineaupaxox̄t̄r̄an̄i?” uráná “Anan̄t̄n̄i.” r̄f̄t̄ en̄t̄ nán̄t̄n̄i m̄isearar̄t̄n̄i. Xewan̄t̄yo en̄t̄ “Oum̄t̄n̄i.” n̄iyaiwir̄i s̄m̄t̄ n̄ixead̄t̄p̄en̄t̄r̄i nán̄t̄ xeḡt̄ d̄n̄t̄ t̄n̄t̄ seȳné t̄n̄t̄ e nán̄t̄ bar̄t̄n̄i nán̄t̄ searar̄t̄n̄i. ¹⁸ None om̄i t̄n̄t̄ neḡt̄ n̄ir̄ix̄t̄meá̄ȳt̄ wom̄i t̄n̄t̄ en̄t̄ uowá̄rar̄t̄n̄i. O xw̄t̄ȳfá yaȳt̄ neainar̄t̄p̄i wá̄t̄ nur̄imer̄t̄ná en̄t̄p̄i nán̄t̄ Jisasoyá s̄yik̄t̄ imón̄t̄ḡá̄t̄ am̄i ḡt̄m̄i n̄weaḡá̄t̄ n̄t̄j̄fá nin̄t̄ro fá earoár̄t̄n̄t̄ḡor̄t̄n̄i. ¹⁹ O ap̄t̄n̄i imón̄t̄n̄om̄an̄t̄. R̄p̄i en̄t̄ imón̄t̄n̄or̄t̄n̄i. Jisasoya s̄yik̄t̄ imón̄t̄ḡá̄t̄ Masedonia p̄t̄ropen̄t̄s̄t̄ t̄yo n̄weaḡá̄t̄t̄yo none Judia p̄t̄ropen̄t̄s̄t̄yo n̄weá̄yo ar̄t̄r̄á wian̄t̄wá nán̄t̄ n̄igw̄t̄ Jisasoyá s̄yik̄t̄ imón̄t̄ḡá̄t̄ ap̄i ap̄im̄i urá̄p̄t̄mear̄t̄ná Porowa t̄n̄t̄ naw̄n̄i n̄t̄kum̄ix̄in̄t̄r̄i eméw̄t̄n̄iḡt̄n̄t̄r̄i ur̄t̄peá̄for̄t̄n̄i. Ámá w̄i none n̄igw̄t̄ aw̄i eaamear̄t̄n̄agw̄i n̄nean̄t̄róná Ám̄in̄áom̄i seá̄t̄ e um̄feyoaro none nán̄t̄ “Wiḡt̄ w̄in̄t̄yo ar̄t̄r̄á wip̄t̄r̄i nán̄t̄ d̄n̄t̄ r̄fá wear̄t̄ḡá̄war̄t̄an̄i?” neaiaiwiro ep̄t̄r̄fá nán̄t̄ r̄p̄i yar̄t̄n̄i. ²⁰ D̄w̄t̄ ikeamón̄t̄ḡá̄t̄ nán̄t̄ n̄igw̄t̄ yar̄t̄ ewan̄īt̄ nimón̄t̄ro xwén̄t̄ xwén̄t̄ n̄t̄roaro neaiapowá̄ráná

yaríñwápi nání áamá wí “Porowa nípikwíni mīyaríñoi.” neamearípíríxínírí píráníñf níñwíperane áamá o tñni nawíni urápiñmearíñwíni. ²¹ None pí pí oyaneyínírí neranéná Ámínáo “Ayí e neróná wé róníñf imóníñfpi yaríñoi.” yaiwiaríñfpi nání dñf nīmorane aiwí api nánini dñf nīmorane yaríñwáonemanti. Áamá “E neróná wé róníñf imóníñfpi yaríñoi.” yaiwiaríñfpi nání eni dñf nīmorane yaríñwáone enagi nání seararíñwíni.

²² Awaú tñni negf níríxímeá ámi womi tñni eni uowárénaparíñwíni. “O none pí pí uraríñwápi xixeni xfdínírfeníñoi?” níyaiwirane “Api ei. Api ei.” uríñwápimi dání iwamtó wíwapíyayíaná o arfki xixeni xfdaríñagi wíñwáoríni. O seyíné “Nígwí api roaáríwaníñini.” ráríñfpi tñni “Xixeni níroaáríñfírói.” níyaiwiri dñf síñá weánaríñagi nání “Nioní eni sañf uríñarómíni.” níyaiwiri awaú tñni baríni. ²³ Taitaso nání seyíné ríxa níñfá imóníñoi. O xwíyíyá yayf neainaríñfpi wáf urímeañfwi nání gf gwí móníñwí woríni. Seyíné seáyf seaiianírai nání nawíni nimónírí yaríñwí woríni. O tñni nawíni baríñfíwaú awaú Jisasoyá síyikf imóníñfá píropenísf tñyo ñweagfáyf uowáríñwáuríni. Egf neríñfíñfpi dání Kiraisomí seáyf e umfeyoaríñfíwaúríni. ²⁴ Ayínáni áamá waú wo awa níñfíro síñwí seaníñáná “Nene ámányo dñf sípí wiaríñwáeneríni.” ráríñfpi “Neparíni.” oyaiwípoyínírí api e iwamtó éfíxíni. Seyíné e éánáyf Jisasoyá síyikf imóníñfá api api seyíné nání re seaiaiwípíríñfíni, “Ayí ámányo dñf sípí níwiri wiaríñfíñfíni?” yaiwípíríñfíni. None seyíné nání míxí nímeakfíñfí uríñwápi nání eni “Apáni nearíñfawíñfíni.” yaiwípíríñfíni.

9

Nígwí arirá wianiro nání awí eaamearígíápí nání uríngí náníríntí.

¹ Nígwí Judia píropenisí ɲweáyo arirá wianí nání awí eaamearíɲwápi nání payí rípi seyíné nání nírírí nearíná “Mfíkí meɲagí nání surímá nírírí rífa eaaríɲíní?” nimónaríní. ² Seyíné apí yaníro nání díngí rífa seawearíngípi nání níjífá nimónírí nání e nimónaríní. Íníná Jisasoyá síyikí imónígíá Masedonia píropenisí tíyo ɲweagíáyí arífa egíe dání weyí níseamearíríná re rayaríɲwáríní, “Xwiogwí xámí pweagomí Jisasoyá síyikí imónígíá Gíríkí píropenisíyo ɲweagíáyí apí éwanígínírí ríxa érowiápínígíáríní.” E rayaríɲwápímí dání Masedonia ɲweáyí wigí áamá nápi nene ení axípi éwanígínírí ayá rowífa wiaríní. ³ “Payí rína surímá nírírí rífa eaaríɲíní?” nimóníagí aiwí seyíné nání míxí nímeakínírí rayaríɲwápi surímá imónínígínírí negí nírixímeá waú wo awamí uowárenaparíngíní. Ayí áamá re ɲweagíáyo “Koríníyo ɲweáyí nígwí fáyó roapírí nání ríxa nípiómoárímáná ɲweaŋoi.” uríápi seyíné nepa xixení e oépoyínírí áamá rowamí uowárenaparíngíní. ⁴ Ríwéná Masedonia dání tíyí wí nioní tíní níbiranéná seyíné ríxa nípiómoárímáná míɲweaɲagífa síɲwí níseanírínáyí, none “Ayí ríxa nípiómoárímáná ɲweaŋoi.” níyaiwirane díngí síngá neaeánaríngípímí dání ayá neainínígínírí nání seararíngíní. Seyíné ení ayá míseainípa eníárání? ⁵ Ayínání nioní re nimónígoí, “Negí nírixímeá awa xámí nínímearo nioní síní mírémóámí eɲáná nígwí seyíné negí símímaɲí e dání ‘Níroari wianíwáríní.’ neararígíápí ‘Ríxa ípiómoárípoyí.’ searípírí nání ouowárimíní.” nimónígoí. Nioní nírémoríná nígwí

apí nání símírírí seáíápimí dání marfái, segí dínjyo dání xixení apání ipímoárínjagí winfíimígínírí awamí uowárenaparíní.

“Yanjí ewaní nimóníro roáríírixíní.” urínj náníríní.

⁶ “Poró pí yaiwianí nání rfa neararíní?” nīyairínáyí, ewayí xwiytá rípi nání dínj mópoyí. Ámá aiwá xwé íwftá urfo aiwá xwé minfáríní. Onímíá urfo onímíá minfáríní. Ewayí xwiytá apí ámá wigí winjyo arírá wianíro nání nígwí níroaro wiarígftápi nání rítamínjyí nínírí ríníní. Xwé níwiríná Goríxo wíítpí xwé imóníní. Onímíá níwiríná Goríxo wíítpí onímíá imóníní. ⁷ Ayínání nīyínéní xixegfíní ámá arírá wianíro nání nígwí níroaríná wíkt dínj nīyairimánarání, ámá wo símeaxfdí seáíánarání, níroarí míní mīwí xámí “Nígwí níwiríná apí wíwanígíní.” yairígftápi nání dínj nímore níroaro míní wíírixíní. Ámá wigí winjyo arírá wianíro nání nígwí ftáyo níroaríná yayí tfní roarígftáyo Goríxo dínj síxí uyarínj enagí nání raríníní. ⁸ Ai o seyfné aikí yíníprfta náníraní, aiwá níprfta náníraní, apání tígftáyfné imóníro ámá dftwí ikeamónígftáyo arírá wíprí nání imónígftápi tfní xixení mimóní múroro epírfá nání ananí seáyí e seaimíxípxoríní. ⁹ Nioní seararínjápí tfní Bíkwyfo dání ámá wé rónígftáyí yarígftápi nání re nírxínírí eánínjpi tfní xixení imóníní, “O yanjí ewaní nimónírí dftwí ikeamónígftáyo wiarínjíní. Ayínání o wá níwianírí wíínjpi nání Goríxo ná rftwíyo aiwí wí dínj peá monfámaní.” E rínínjpi nioní seararínjápí tfní xixení imónínjagí nání raríníní. ¹⁰ Goríxo —O aiwá omínj yarígftáyo íwí íwftá uríprí nání míní wírí aiwá

nípírí nání mǎnǎ wírí yarígoríní. O amípí seyíné Kiraisomǎ díńǎ wíkwíroarígǎ wíníyo arírǎ wípírí nání ení mǎnǎ seaiapírí sayǎ nimíxa urí enǎfǎríní. E yarǎná ámǎ aiwǎ omíńǎ xwé níróǎ núfasánǎ aiwǎ xwé miarígǎpa seyíné ení yanǎ ewaníń nimóníro wiarígǎpimí dání axǎpíníńǎ e epǎrǎfǎríní. ¹¹ Seyíné gíní gínǎ díńǎ re yaiwiarǎná, “Ananǎ yanǎ ewaníń nimónírane negíyo owianeyí.” yaiwiarǎná Goríxo seyíné xwéní mǎnǎ wípaxǎ imónípírǎ nání amípí wí mímúronígǎyínéníńǎ seaimíxínǎfǎríní. E seaimíxínǎfǎ enagi nání segǎ séríxímeáyo arírǎ wianíro nání nígwǎ xwéní roaarígǎpí Porowane nísearǎpírane nímeámí nurane wianírí yaríńagwí sńǎwǎ níseanírónǎ ríxa Goríxomí yayǎ wípǎrǎfǎríní. ¹² Ayǎ rípí seararíńíní. Arírǎ wianíro nání seyíné yarígǎpí ámǎ Goríxoyǎ amípí wí nání díwǎ ikeamónígǎyó xíxeni arírǎ wíaraníro nero aiwǎ apíní mǎyaríńoí. Seyíné yarígǎpimí dání ámǎ obaxǎ Goríxomí yayǎ seáyí e níwíera waríńoí. ¹³ Ayǎ rípí raríńíní. Ámǎyǎ seyíné nígwǎpí wianíro yaríńagǎ sńǎwǎ níseanírónǎ rípí seaiawípǎrǎfǎríní, “Nene sńǎwǎ aníńwǎé dání ámǎ ayǎ xwíyǎfǎ woákǎkǎ inarígǎpí —Apí yayǎ neainaríńǎ Kiraiso ríńǎpíríní. Apí arǎfǎ yímígǎfǎ nero xíxeni rǎfǎ xǎdaríńoí?” níseaiawíro nání Goríxomí seáyí e umǎeyoapǎrǎfǎríní. Rípí ení seaiawípǎrǎfǎríní, “Nene tǎnǎ wíníyo tǎnǎ arírǎ neaianíro nání mǎnǎ neiapaxǎ imóníńǎpí ní múroro xwéní rǎfǎ neaiaparíńoí?” níseaiawíro nání ení Goríxomí seáyí e umǎeyoapǎrǎfǎríní. ¹⁴ E nero seyíné nání ríxíńǎ níseauríyíronǎ seyíné Goríxo ámǎyo wǎ níwianírǎná ámǎ wianarígǎpimí wíarǎfǎ ní múrorí wianaríńǎpí tǎnǎ yarígǎyǎné imónígǎfǎ enagi nání seyíné nání íkǎńǎńǎfǎ sǎpí wínǎfǎríní. ¹⁵ Goríxo xegǎ xewaxomí níwǎfǎrǎnǎpírǎná

neaiiňpĩ —Apĩ amiłpĩ bi tĩni ritamiňyť mepaxť imóniňpĩriini. Apĩ nání yayť owianeyi.

10

Xťo nání rariťťápĩ xwťo oeámĩnĩri urĩňť náníriini.

¹ Agwĩ Poronĩ —Nionĩ ámá wĩ re rariťonĩriini, “Neneyá sĩňwť tĩňť e dánĩ ayá igiť nerĩ aiwi nene sĩňwť manĩňwaé dánĩ ayá nepeárĩmánániňť payť nearĩ rariňoriini.” rariťonĩriini. Nionĩ Kiraiso xwťá tĩyo nemerťná nĩpenĩri awayini yago eňagi nání ² rĩxĩňť rĩpĩ osearĩmĩni, “Nionĩ segť tĩňť e nĩrémorťná ayá igiť mé nerĩ ámá ‘Porowa Kiraisomĩ mĩxťdarĩťťáyť yariťťápa yariťťáwarini.’ neaiwaiarĩťťáwami sťmť tĩni mĩxť rťá tĩňť urimťápi seyťné enĩ searĩmťa nání minimĩxĩpanĩ.” ³ None xwťá tĩyo niňwearanéná ámá Gorĩxomĩ mĩxťdarĩťťáyť tĩni niňwearane aiwi ayť diňť moarĩťťápimi dánĩ diňť nĩmorane mĩxť inarĩňwáonemani. ⁴ Amĩpi none mĩxť nání xĩriňwápi ámá ayť xĩrarĩťťápi mĩxĩriňwĩni. None xĩriňwápi sťmť tĩni inarĩňwápiyá onáť imóniňpĩ xwĩrťá ikĩxeanťwá nání Gorĩxoyá eňť eániňť imóniňť tĩňťpĩ xĩriňwĩni. ⁵ Apĩ řá nĩxĩriřane re yariňwĩni. Pĩ pĩ ámá wigť diňťyo dánĩ xejwť neňwĩpémáná érowiápĩnarĩťťápi pťřť wiaĩkirane xwĩyťá “Seáyť e imónĩni.” rariťťá ámá Gorĩxo nání niťťá mimónĩpa oełpoyĩnĩri mudťmoarĩňťpĩ pťřť wiaĩkirane nerane ámá nĩni pĩ pĩ “Oyaneyť.” niyairĩroná Kiraisomĩ arťá yťmĩť wĩpťri nání wigť diňťpĩ řániňť xĩrárariňwĩni. ⁶ Seyťné nionĩ searťápi rĩxa arťá yťmĩť niarĩňagťa nĩseaniřťná nionĩ ámá wigť nĩwiaĩkiarĩťťápi tĩni pťřť umamómťa nání rĩxa ipĩmóniňĩni. ⁷ Seyťné warárimĩni sĩňwť nĩwĩniro yariňoť. Segť wo “Kirisoyá ayá

tñjť imóniñáoni ayť, nioniriñi.” niyaiwiriñi dñjť sñjá neánirfnáyť, xfo Kiraisoyáo imóniñjťpa none eni Kiraisoyáone imóniñagwi nání ámi xewaniño dñjť xejwť neaiwiariñjťpi nání dñjť niyaikirori none imóniñwápi tñni xixeni neaiwiwiniñgini.

⁸ Ámináo none neniť tñgťáyñiñjť oimóniñpoyiniñi niñeariñpearfná seyťné xwiriťá miñseaikixé Jisasomi píranñjť xfdiñiri nání enjť sixť seamiñxaniñ neariñpeañjť enjagi nání niñwanñjtoniñ miñxť ayá wí niñmeakñiniñiri aí ayá biñiñiñimenñjoi.

⁹ “Payť Poro eariñjťpi nene řá niñroranéná enjť siñiriñjwť neainini nání řá eariñi?” oyaiwiñpoyiniñi meariñjñi.

¹⁰ Wa nioni nání re rariñgťárini, “O payť nearfná xwiñyťá řá tñjťpi niñiri eariño aiwi ámá siñjwť anigťe dani ‘Enjť eániño iworani?’ wí waiwipaxť miñmóniñjorini. Xwiñyťá niñiriñá píranñjť irť miñrépeariñjorini.”

¹¹ Nioni nání e rariñgťáwa niñjťá re imóniñriñiñi. None seyťné siñjwť miñneanigťe dani payť nearfná imóniñwápa ámi segť siñjwť anigťe dani neranéná axiñi niñmóniñrane yanťwáriñi.

¹² None ayá nepeáriñmáná ámá seayi e niñmóniñro weyť menariñgťáwa nání ríramiñjyť niñirane “Awániñjť imóniñjwini.” wí riñpaxonemani. “Nawiniñi niñkumiñxiñirane imóniñjwini.” eni wí riñpaxonemanti. E neri aí ámá ayť wigť wo nání “Apáni riñyarini? Siñi riñyarini?” niyaiwiróná wiwanñjyť yariñgťápi tñni siñjwť niñwiniñaxťdoro “O apáni yariñi.” rariñgťárini. Wigťpi ríramiñjyť niga wariñgťárini. E neróná sa majiñmajťá nikáriñiñro yariñjoi.

¹³ Wa e yariñjagťa aiwi none miñxť niñmeakñiniñiranéná sanñjť none neatiñjpi nání dñjť mamó nerane wiári niñmúrorane miñxť meakñiniñaniñméwini. Gorixi wáť uriñméñriñxiñiri niñneariñpearfná none nání sanñjť neatiñjpi —Api

seyfné eni ínĩmi ñweagfápirĩni. Apĩ nání dĩñf nĩmorane mĩxť meakfnĩnanťwĩni. ¹⁴ Seyfné sanĩñf Gorĩxo neatiñfpi ínĩmi ñweagfáyfné enagť nání none seyfné tñf e nání nĩbĩri xwiyťá Kiraiso nání yayť neainarĩñfpi nání wáf nĩsearĩrĩnáf sanĩñf Gorĩxo neatiñfpi wĩ wiáf nĩmúrorane enwámanti. ¹⁵ Ayĩnání none mĩxť nĩmeakfnĩnĩranénáf sanĩñf Gorĩxo neatiñfpi wĩ wiáf nĩmúrorane ámáf wa omť nĩxfđĩrónáf éfápi nání none xenwone weyť menarĩñwámanti. Wĩ e mé dñf re nĩyaiwirane ikwťmoñwĩni, “Seyfné Jisasomi dñf nĩwikwťrore enf neága nurónáf none épearĩñwápimĩ dání sanĩñf Gorĩxo neatiñfpi tñni xĩxenť xwé nimóga upťrťarĩni.” nĩyaiwirane ikwťmoñwĩni. ¹⁶ Seyfné e nimóga nurónáyť, none anani seyfné tñf e orťwámĩ dání ñweagfáyť tñf e nání aí nurane xwiyťá yayť neainarĩñfpi wáf urĩrane yanťwárĩni. E nerane ámáf wa Gorĩxo uowárĩne dání wáf rĩméfápi xenwone weyť mĩmearĩnĩpa yanťwárĩni. ¹⁷ E neri aí Bĩkwťyo re nĩrĩnĩri eánĩni, “Go go mĩxť nĩmeakfnĩrĩnáf Ámĩnáf enfpi nání mĩxť meakfnĩwĩnĩgĩni.” nĩrĩnĩri eánĩni. ¹⁸ Ayť rĩpi nání xwiyťá apĩ mĩñf nĩrorĩ seararĩñni. Ámáf wiwanĩñfť weyť mearĩnarĩgťáyť nání Ámĩnáf “Mĩmĩwiáfó yarĩgťáyťrťani?” yaiwiarĩñfmanĩ. Xewanĩño sñwť nĩwĩnaxťđĩri pĩránĩñf yarĩñagťa nĩwĩnĩmánáf weyť umeararĩñfť náníni “Mĩmĩwiáfó yarĩgťáyťrťani?” yaiwiarĩñfĩni.

11

Mimónť wáf wurĩmeiarĩgťáfawa nání urĩñf nánírĩni.

¹ Agwĩ xe Poro majťáf nĩkárĩnĩri xegť enfpi nání mĩxť bĩ omeakfnĩnĩri sñwť nanťpoyť. E seararĩñagť aí rĩxa sñwť e nanarĩñoť. ² Ayť rĩpi nání “Xe mĩxť bĩ

omeakñiniri siñwí nanípoyi.” searariñini. Gorixo seyñé naní imóniptría nání dñí ría wearñipa nioní ení niwearini. Seyñé áamá yapí seaíwapiyaníro yarigía wíyo aría niwiro mixídí siní apiyáíwayñénñí imóniñaná Kiraisomí seañwirárimía nání oxí ná womí omññí meánñrixiñiri searéroárñá enagi nání seyñé nání dñí ría niwearini. ³ E nerí aí enína sidíro Ipímí yapí niwíwapiyirñá xegí ináyññí imóniñípimí dání wíwapiyñípa áamá wa seyñé ení yapí ni seaíwapiyiro xewñimí dání niméra seawarñá seyñé siní ikwiráñññí nimóníro Kiraisomini píranñí mixídípa epñrixiñiri wáyí ninarini. ⁴ Seyñé rípi rípi yarñagía nání searariñini. Áamá wa Jisaso nání rñññípi xixeni mi searí xegí bi seararñá seyñé anani aría wiarigíárini. Kwíyí none searána seaainñípi maríái, xegí bi nání searána xe oneaañiri aría wiarigíárini. Xwiyía yayí seinarñí none wáf searñwápi maríái, xegí bi imóniñípi searána anani aría wiarigíárini.

⁵ Ai nioní wí re yaiwiarñáonímaní, “ ‘Kiraisoyá wáf wurimeiarñwá seáyí e imóniñwáonerini.’ rñññípa nioní imímí nimixñoi.” yaiwiarñáonímaní. ⁶ Nioní áamá siñwí aníge dání xwiyía niriñná irí mirépearñáonirñani? Irí répearñáonirñani? Nioní majíárini. E nerí aiwí niñí xwiyía yayí neainarñípi nání imóniñápi bi onímiápi mimóniñini. Ai none seyñé tñí niñwearane pí pí neranéná “Porowa niñí seáyí e imóniñíwarñani?” oyaiwípoynirññípi síwá seainñwáriní. ⁷ Nioní seyñé kwíyí emaxñiptría nání Gorixoyá xwiyía yayí neainarñípi wáf ni searirñá niñwí bi mi searapiñápi dání siyikwípiñññí imóniñáriní. Nioní e enápi nání “Poró sípi neaikarññini.” ri seaimónarini? ⁸ Nioní xámí seyñé

searéwapiyimi nání Jisasoyá s̄iyikf̄ imónigf̄á wín̄iyf̄ nigw̄f̄ n̄imónapáná nioni f̄w̄fn̄ijf̄ uráp̄ijaniḡini. ⁹ Ayf̄ r̄ip̄i searariñ̄ini. Nioni seyfné t̄fn̄i ηweañáná negf̄ n̄ir̄ixf̄meá Masedonia p̄iropenis̄tyo dán̄tyf̄ wí n̄ib̄iro am̄ip̄i nioni d̄fw̄f̄ ikeamóniñ̄ap̄i x̄ixeni niap̄igf̄á enagi nání segf̄tyf̄ wom̄i aí an̄ijf̄ wí m̄iwikár̄ijaniḡini. Pí pí nerfná Korin̄i ηweáyfné an̄ijf̄ oseaikár̄im̄in̄ir̄i meñaniḡini. Rf̄wéná ám̄i n̄iseaimearfná en̄i ax̄ip̄in̄i em̄f̄ár̄ini. ¹⁰ Xw̄iyf̄á Kiraiso nání nepax̄ijf̄ imóniñ̄ip̄i f̄á x̄ir̄iñ̄aoni aga nepa re searariñ̄ini, “Nioni ‘Korin̄i ηweáyo nuréwap̄iyirfná nigw̄f̄ b̄i murápar̄iñ̄ár̄ini.’ n̄ir̄ir̄i m̄ixf̄ meakfn̄in̄f̄ap̄i segf̄ Ḡirik̄i p̄iropenis̄tyo n̄im̄ini yanf̄ niwéa warfná ámá wo áwini e dán̄i n̄irakin̄f̄aman̄i.” searariñ̄ini. ¹¹ “Poró pí nání r̄fa e neararini?” r̄iseaimónarini? “D̄ijf̄ sixf̄ m̄ineyar̄iño enagi nání neararini.” r̄iseaimónarini? Oweot̄, nioni d̄ijf̄ sixf̄ seyar̄iñ̄aḡi nání Gor̄ixo nijf̄ár̄ini. ¹² D̄ijf̄ sixf̄ seyar̄iñ̄aoni aiw̄i “Kiraisoyá wáf̄ wur̄imeiar̄iñ̄wá seáȳi e imóniñ̄wáonerini.” r̄inarigf̄áwa “Porowa wáf̄ n̄ir̄imerfná yarigf̄ápa ax̄ip̄i yar̄iñ̄wáonerini.” n̄ir̄iro weyf̄ mear̄inar̄igf̄ap̄i m̄iwiar̄óim̄iḡin̄ir̄i nigw̄f̄ m̄isearap̄f̄ yar̄iñ̄ap̄i ax̄ip̄in̄i néra umf̄ár̄ini. ¹³ Ayf̄ r̄ip̄i nání e néra umf̄ár̄ini. Ámá nioni searariñ̄áwa sa mimónf̄ wáf̄ wur̄imeiar̄igf̄áwarini. Ámáyo yapf̄ wíwap̄iyan̄iro nání yarigf̄áwarini. “Kiraisoyá wáf̄ wur̄imeiar̄igf̄á warfn̄i?” oneaiw̄ipoȳin̄ir̄i wigf̄ imónigf̄ap̄i r̄itf̄ nin̄iro xegf̄ b̄i im̄ix̄inar̄igf̄ár̄ini. ¹⁴ Awa nání searariñ̄ap̄i nání d̄ijf̄ n̄ip̄ik̄in̄iro ududf̄ m̄iseain̄ipani. Seteno aí xegf̄ imóniñ̄ip̄i anani r̄itf̄ nin̄ir̄i añfnajf̄ wf̄á ókím̄ixar̄iñ̄tyf̄ wóniñ̄f̄ imónariñ̄r̄ini. ¹⁵ Ayináni oyá x̄in̄áiwán̄ijf̄ nimón̄iro om̄ijf̄ wiir̄igf̄áwa wigf̄ imónigf̄ap̄i r̄itf̄ nin̄iro ámáya s̄ijw̄f̄ t̄ijf̄ e dán̄i ámá wé rónigf̄á

oimónþpoyiniri yarigtáyí imónigtápánijí imónáná sirí mþþkínipaní. Yoparí imónþe wigí egþápi tñni xixení Gorixo þirí umamonía enagi nání rariñiní.

Wáí niriþmeríná wímeanþþi nání uriñí nánirini.

¹⁶ Xámi rþápi ámi dirirí nerí bi osearimíni. Nioní miþí meakñimþþi nání “Poró majía nikáriniri rariñorini.” mñniawipani. E niþseariri aí sñni “Poró majía nikáriniri rariñorini.” nñniawirónáyí, nioní segí aría egþe dání miþí meakñimí nání seyñé majía ikárinarijí wo weyí mearinaríná xe oeniri sñwí wñnarigtápa nioní ení sñwí nanþpoyí. ¹⁷ Nioní miþí niþmeakñiniri searimþþi Ámináo e ouriniri wimónarijþi tñni xixení searimiméini. Aga majía nikáriniri “E yariñaonirfani?” niyaiwiri diñí sñjá neánarijí wonñnijí nimóniri searimfñni. ¹⁸ Ámá obaxí wigí ení eánigtápimi dání egþápi nání miþí meakñinarigtá enagi nání nioní ení axþþi bi miþí meakñinimfñni. ¹⁹ Diñí émí saimí mogfáyíné ámá wa majía nikáriniro rariñagfa aría niþwiróná anani yayí tñni aría wiarigtáyíné enagi nání nioní ení segí aría egþe dání miþí bi meakñinimfñni. ²⁰ Ai ámá wa seyñé áxenwarí seaianiro nání ñwí ikaxí xegí bi searékwiþwiyánarani, segí amþþi seamíwiárekixéánarani, yapí niþseawapþyirijþimi dání segí amþþi þwí searápánarani, wianijowa seáyí e nimþeyoániro paimimí sealánarani, wé tñni sñmimañþyo seupþkákwiánarani, xe oneaþpoyiniri sñwí wñnarigtáyíné enagi nání rariñiní. ²¹ Xámi nioní seyñé tñni niþwearíná awa seaikárarigtápa axþþi seaikárimi nání ení meánijaoni enagi nání aga ayá ninarini.

E nerí aí nioní ríxa majimajfá nikárinrí wa ayá nepearimáná pí pí mîxí meakñinarigfápi nání nioní ení mîxí meakñinimfíni. ²² Awa “Xibiruone imóniñwiní.” rariñagfa aí nioní ení woní menirani? Awa “Isirerone imóniñwiní.” rariñagfa aí nioní ení woní menirani? Awa “Ebirfamoyáonerini.” rariñagfa aí nioní ení oyá woní menirani? ²³ Ai “Nioní ríxa xóxwí nerí rariñini.” nimónarini. Awa “Kirisomí xináiwánéniñfí nimónirane wiiariñwáonerini.” rariñagfa aí nioní Kirisomí nîxídirí nîwiirfíná awami wiárí seáyí e nîmúrorí yaríñáonirini. Nîrîkwínimáná omiñfí aníñfí miní nerí múroariñáonirini. Gwí ámi ámi nîñwirárigfóní riwonirini. Iwanfí ámi ámi ayá wí nîmépegfóní riwonirini. Nîpexá xwapfí nikárigfóní riwonirini. ²⁴ Gí Judayfí wé wú fá nîñxeayiro iwarogfí nîñimépéa nuróná 39 imónayini nání neayigfónirini. ²⁵ Romiyfí biaú bí fá nîñxeayiro wegwfá tñni iwanfí neayigfónirini. Bîni sfíñá tñni nearí nîñigfónirini. Biaú bí sipíxíyo nurfíná sipíxí sipí éaná rawírawáyo piéroayíñáonirini. Sfá wiyimí rawírawáyo ikwiárinimeñáonirini. ²⁶ Wáf urimemínirí nání añfí nîkîrorfíná iniñgí waxfí ámi ámi nîmároayipaxfí eñonirini. Ámi ámi nîrápekíxeayipaxfí nigfónirini. Gí gwí axírí imóniñwáyfí sipí nikarayipaxfí egfónirini. Émayfí ení sipí nikarayipaxfí egfónirini. Añfí xwéyo nemerfínarani, áma dñfí meañe nemerfínarani, rawírawáyo nurfínarani, mimóní nîrîxímeá imónigfáyfí tññfí e nemerfínarani, anñayipaxfí néra emeñáonirini. ²⁷ Omíñfí rfá tññfí aníñfí miní neríñfípimi dání okíñfí nîweñonirini. Sfá obaxíyo si ragáonirini. Agwíni yayagáonirini. Iniñgí nání gwíñfí yeáyfí niayagonirini. Aiwá nánirani, iyfá nánirani, añfí nánirani, ámi

ám̄t̄ d̄w̄f̄ ikeamónayagáon̄r̄in̄t̄. ²⁸ Ap̄t̄ t̄fn̄t̄ ám̄t̄ b̄t̄ s̄in̄t̄ m̄isear̄ipa ner̄t̄ aiw̄t̄ s̄f̄a aȳf̄ ayo Jisasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄t̄ḡf̄áȳf̄ nán̄t̄ “Om̄t̄ nux̄f̄d̄iróná ar̄ige r̄f̄a yar̄in̄o?” n̄iyaiwir̄t̄p̄im̄t̄ dán̄t̄ d̄in̄t̄ san̄t̄ nunar̄in̄t̄. ²⁹ Wo Jisasom̄t̄ p̄irán̄t̄ ox̄f̄dim̄in̄t̄r̄i ner̄t̄ sam̄t̄n̄t̄ wéáná nion̄t̄ en̄t̄ d̄in̄t̄ s̄t̄p̄i niar̄in̄aḡi nán̄t̄ en̄t̄ sam̄t̄n̄t̄ n̄t̄wear̄in̄t̄r̄in̄t̄. Wom̄t̄ ámá w̄i x̄en̄w̄m̄in̄t̄ n̄iméra war̄in̄aḡf̄a nán̄t̄ f̄w̄f̄ éáná nion̄t̄ d̄in̄t̄ r̄f̄a n̄t̄x̄ear̄in̄t̄r̄in̄t̄.

³⁰ Mix̄t̄ meak̄t̄n̄inar̄in̄ap̄t̄ w̄i p̄fn̄t̄ m̄iwiár̄ipax̄f̄ nimón̄t̄aḡi nán̄t̄ am̄t̄p̄i nion̄t̄ en̄t̄ meán̄t̄pa ner̄t̄ en̄ap̄t̄ —Ap̄t̄ nán̄t̄ ámá d̄in̄t̄ n̄imor̄t̄ná “Por̄o en̄t̄ sam̄t̄n̄t̄ wear̄in̄or̄f̄an̄t̄?” yaiwiar̄iḡf̄ap̄t̄r̄in̄t̄. Ap̄t̄ nán̄t̄ en̄t̄ iwam̄t̄ó n̄ir̄ir̄i mix̄t̄ meak̄t̄n̄in̄m̄f̄in̄t̄. ³¹ Gor̄ix̄o —O neḡf̄ Ám̄t̄ná Jisasom̄t̄ xano imón̄t̄r̄i ŋw̄f̄áo imón̄t̄r̄i en̄or̄in̄t̄. An̄t̄n̄t̄ ín̄iná seáyi e numéra upax̄or̄in̄t̄. O nion̄t̄ yap̄f̄ m̄isear̄ar̄in̄t̄ en̄aḡt̄ nán̄t̄ n̄t̄j̄f̄a imón̄t̄n̄t̄. ³² Nion̄t̄ en̄t̄ meán̄t̄ ner̄t̄ en̄á r̄ip̄t̄ nán̄t̄ mix̄t̄ omeak̄t̄n̄in̄m̄in̄t̄. En̄j̄iná nion̄t̄ an̄t̄ Damas̄ikas̄iȳt̄ r̄in̄t̄n̄t̄p̄im̄t̄ ŋwean̄áná mix̄t̄ ináȳf̄ Aretasoyá kiap̄ix̄o f̄a n̄t̄x̄tran̄t̄ro nán̄t̄ xeḡf̄ s̄im̄t̄n̄t̄ w̄inar̄iḡf̄áyo ák̄in̄t̄á f̄w̄i n̄t̄yon̄t̄ aw̄i nurára un̄t̄n̄iḡin̄t̄. ³³ E éaḡt̄ neḡf̄ n̄t̄r̄ix̄f̄meáȳf̄ w̄i nion̄t̄ sox̄f̄ f̄áyo n̄t̄n̄t̄miár̄ir̄i gw̄f̄ n̄t̄j̄ar̄imáná ák̄in̄t̄á p̄f̄p̄f̄w̄f̄ w̄iyim̄t̄ dán̄t̄ awayin̄t̄ n̄t̄mamówára n̄t̄n̄t̄piéroro nán̄t̄ oyá ámáȳf̄ w̄i f̄a m̄in̄t̄xeḡf̄awix̄in̄t̄.

12

Por̄o an̄t̄n̄am̄t̄ dán̄t̄ or̄in̄t̄á tew̄f̄in̄t̄n̄t̄ nán̄t̄r̄in̄t̄.

¹ Mix̄t̄ n̄t̄meak̄t̄n̄in̄t̄r̄in̄t̄p̄im̄t̄ dán̄t̄ nan̄t̄ b̄t̄ neai-
ipax̄f̄ men̄aḡt̄ aiw̄t̄ w̄i p̄fn̄t̄ wiár̄ipax̄f̄ mimón̄t̄n̄t̄n̄t̄.
Aȳinán̄t̄ Ám̄t̄náo w̄f̄a nók̄im̄ix̄in̄t̄p̄i t̄fn̄t̄ oyá d̄in̄t̄yo
dán̄t̄ or̄in̄t̄á win̄t̄n̄ap̄t̄ t̄fn̄t̄ ap̄iaú nán̄t̄ en̄t̄ xw̄iȳf̄x̄a
n̄ir̄ir̄i mix̄t̄ meak̄t̄n̄in̄m̄f̄in̄t̄. ² Nion̄t̄ ámá Kiraiso t̄fn̄t̄

ikárinijť wo enjťpi nánť orimínť. Gorixó anjťnamť nánť uménapiťorínť. Omť uménapiťje dánť xwiogwť wé wúkaú síkwť waú waú rixa pwenjťrínť. O diťjťpínť rfa peyiťinigiťnť? Náo enť rfa peyiťinigiťnť? Nionť majťárínť. Sa Gorixó nijťárínť. ³ Ámá o anjťna —E ámá siyikwť mínť nimónťro sírť munť ňweagťerínť. E nánť nťpeyirťná —Diťjťpínť rfa peyiťinigiťnť? Náo enť rfa peyiťinigiťnť? Nionť majťárínť. Sa Gorixó nijťárínť. ⁴ E nánť nťpeyirťná xwiyťá seáyť e imónťjť enjagiť nánť diťjť nimorť áwanť mťripaxťpi arťá wirť xwiyťá Gorixó xe ámáyo áwanť ourťwťinťgťinťriť síňwť mťwťnarinťjťpi arťá wirť enjťrínť. ⁵ Ámá e yarťňomť nionť weyť umearťpaxť aiwť niťwanťňonť weyť biť mťmearinťpa nemáná aí enjť samťjť niťwenjťpiť nánť wí niťwiamómťméťnť. ⁶ Nionť nepa “Weyť omearinťmínť.” nťnimónťrťnáyť, nepaxťjť imónťjťpínť rťmť enjagiť nánť “Majťmajťá ikárťnarťňorťaniť?” wí niawipaxť menťnť. E nerť aí ámá nionť nánť diťjť nimoróná nionť nemerťná uréwapťyarťňjagiť arťá niro síňwť nanťro egťápť nánť wiárť ogámť nero orťňá wťinťňápimť dánťnť “O seáyť e e imónťňorťaniť?” niawipťrixťnťriť “Ámť weyť biť omearinťmínť.” mťnimónarťnťnť.

Obo Poromť xe enjť samťjť owimťxinťriť Gorixó síňwť wťinťjť nánťrínť.

⁷ Gorixó nionť awiaxť imónťjťpiť nánť orťňá ámá mťtewťnarťgťápť niťtewťnťriťňjťpimť dánť wárť mimónťpa éwťinťgťinťriť enjť wiyť omť ayťňwť ówťinťgťinťriť síňwť nanťňinigiťnť. Enjť ayť nepa enjť nánť mťrarťňinť. Nionť wárť mimónťpa oenťrť oboyá xwiyťá yanť urťmeiarťgťáyť wo iwanťnťňjť nťnearť samťjť nimťxinť nánť síňwť wťinťňinigiťnť. ⁸ Apiť nánť Ámťnáomť rixťjť nurťrťná pťnť onťwiárťnťriť biaú

bi urayíagi aí ⁹ o nioni rixiñf urfáyf tñi xixeni minií re niriñinigiñi, “Ámá siñwí niseanirfná re yaiwipaxf eñagi nání, ‘Samñf wegáfáyf Gorixó eñf niwímixiriñfipimi dání eñf sixf weámixfagi rfa yarñoi?’ yaiwipaxf eñagi nání nioni wá niriwianirí siiarñápimi joxi fá nixirirfnáyf, ayf apánirini.” niriñinigiñi. E niriñf eñagi nání nioni eñf eánñf Kiraisoyápi anñf eñf sixf onímixinirí eñf samñf niwearñfipi nání ududf mininí yayf tñi mixf meakñinimfñi. ¹⁰ Ayínáni nioni eñf samñf niwerfná Kiraiso eñf sixf nímixiñfipimi dání eñf sixf eánarñá eñagi nání nioni wáf urimearfná amípi ámá eñf samñf wepaxf imixarñfipi nímeánáraní, ámá paimimf nikáránáraní, diñf rfa niwepaxf imónñfipi nímeánáraní, rfmewá níánáraní, xeanñf nikáránáraní, api nipiñi nání “Ayf ananirini.” yaiwiarñárini.

Wigf yarigfápi nání ayá sfwf uoarñf nání urñf nánirini.

¹¹ “Nioni mixf nimeakñinirfná nira weapfápi majimajfá nikárinirí rfárini.” nimónarini. E nerí aí sewanñfyfné mixf api omeakñinirí nimixfagfa nání api e éarini. Nioni nání wa rarigfápa siyikwípinññf nimónirí aí “Kiraisoyá wáf wurimeiarñwá seáyi e imónñwáonerini.” rinarigfáwa wí minimúrogfoni eñagi nání seyfné weyf nñimeariro siñwiriyf, xixeni epaxf imónñfipi tñi yaníro egfárini. ¹² Ayf rípi nání seararñini. Nioni seyfné tñi niñwearfná Kiraisoyá wáf wurimeiarigfá nepaxñf imónigfáwa emimf ero ayá riwamónipaxf imónñfipi ero yarigfápi arfki anñf miní seaíwapiyayinárini. ¹³ Jisasoyá siyikf imónigfá wíniyo niwimearfná wéyo umearñápa seyfné ení axfpi niseamemáná aí wiamonjápi, ayf rípinirini.

Nioni aiwá nīmī nánī nigwí bī nīsearāpīri anīñf mīseaikárīñanigīnī. Sīpī e seaiñápi nánī ananī yokwarīmī niipīrīréoi?

¹⁴ Arfá nípoyī. Rīxa biaú bīñáoni ámi bī bīmīnīrī nánī imónīñīnī. Ámi bī bīmīnīrī nánī nimónīrī aī anīñf seaikárīmíamānī. Segf amīpī bī mīsearāpī sa seyíné tīnī nawínī dīñf sixf nīnīri oñweaneyīnīrī bīmífa nánī rarīñīnī. Seyíné nījfārīnī. Niaíwíyí xaniyaúmi amīpī arīrá wīmīgīnīrī awí eámeámí yáripaxímanī. Xaniyaú niaíwíyo arīrá owiaiyīnīrī amīpī bī awí eámeámí yáripaxīrīnī. Segf sénomi, ayf nionī éñīñf imónīñáoni eñagī nánī rarīñīnī. ¹⁵ Seyíné arīrá seaimī nánī gf amīpī nīnī emī nīmorífná ayf yayf tīnī emī mómífarīnī. Arīrá seaimī nánī nīyorírīnīrīfná ayf yayf tīnī yorírīnīmífarīnī. Nionī e nerī dīñf sixf ayá wí seayarīñagī nánī seyíné sa bī onīmíapī dīñf sixf nīyipīrīréoi? ¹⁶ Nionī seyíné tīnī nīñwearífná anīñf wí mīseaikárīñá aiwí ámá wí re searīpīráoi, “O sīñwí samamf nerī fwf nerīñfípimī dānī yapf seaiepīsīñfīrīnī.” E searīpīrfá aiwí wí e mīseaikárīñanigīnī. ¹⁷ Ámá nionī seyíné tīe nánī nurowárenapīrīñfípimī dānī enī yapf nīseáíwapīyirī fwf bī mīsearāpīñanigīnī. ¹⁸ Taitaso seyíné tīñf e nánī bīnī nánī eñf rīrémíxí wiowárīñanigīnī. Negf nīrīxímeá o tīnī bīño enī nīkumīxīrī wírenapīñanigīnī. Taitaso yapf nīseáíwapīyirī segf amīpī bī rīsearāpīñīnigīnī? Oweoi, wí e meñīnigīnī. Xámī none seyíné nīseáfmearfífná eñwápi nánī pírānīñf dīñf mópoyī. Taitaso “Pírānīñf e oemīnī.” nīyaiwirī seaiñfpa none enī axípi nerane omī nūmī irīkwíñīñf mīkeánīpa reñwanigīnī?

¹⁹ Xwíyífá rīpi ífá nīroróná anīñf re rīneaiwiarīñoi, “Porowa wigf egfápi nánī xwíyífá wákwínānīro nánī

rfa rarihoi?" rineaiaiwiarihoi? Negf dñf sixf seayñwáyfné, wí e oneaiawiwpoyinri mirarihwini. Sewanñyfné Kiraisomf nixfdiróna enf neánro xfdiprfa nánf Gorixoyá sñwf tñf e dánf Kiraiso awa e ourfwpoyinri neaimixñfipini enf nímixtri seararihwini. ²⁰ Nionf ámf seyfné tñf e nírémorfná "Nanf ayf e imónñagfa owinimini." niyaiwia bimfápi tñf xixeni mimónf xegf bi imónñaná seaimeámiginri ayá sfwf nroariní. Seyfné ení "Poró awayini nimónimáná oneámeani." yaiwiarigfápi tñf xixeni nimónimí miseámeá wikf nónimí seaimeámiginri ayá sfwf nroariní. Seyfné siní sfmf tñf niwiápfga uro sipí dñf niyaiwiga uro wikf rfa ápiáwfnñf nóga uro rrowiámf niga uro ikayfwf nimeariga uro mimayfó nróga uro wárxaxa nimóga uro mixf népéga uro yarñagfa sñwf seaniímiginri nánf seararihni. ²¹ Nionf ámf nibiri niseáimearfná segf sipí yarigfápipimf dánf Gorixo ayá nimóaná segf sñwf anigfe dánf ñwf eámiginri ayá sfwf nroariní. Xámí segtyf wí fwf nero wigf fwf inigfápirani, fwf ninri rípeánigfápirani, piáxf weánipáxf imónñfpi egfápirani, ríxa rfwfmíni mimamó siní yarñagfa sñwf niseanirfná ñwf eámiginri rarihni.

13

*Íkwair*rf nírwná urñfpi nánirini.

¹ Seyfné tñf e nánf ríxa biau bñáoni ámf bi bimfáriní. Ríxa niseáimearfná xwiyfá Bíkwyo nírini eánñf rípi "Xwiyfá nimixirfná sñwf winarófa waúraní, waú woraní, sopñf norónáyf, 'Api nepa rfa imónini?' yaiwipaxirini." nírini eánñfpimí nixfdirane xwiyfá imixanfwarini. ² Xámí

nþibimáná ámi rþwþyo nþibirþná ikwairþrþ seainþapa agwi seyþné sinþ mþseaimþeapa nerþná segþ þwþ éþáyo tþni þwþ méþá winþyþné tþni nánþ payþ nearþ ikwairþrþ seawárþnþaparþiþni. Nionþ ámi bi nþibirþná áma þwþ yarþgþáyþ sinþ xe oþpoyþnþriþ sþiþwþ winþimþámant. ³ Seyþné dþiþþ re yaiwiarþþagþ nánþ e emþárþniþ, “Nene ‘Kiraiso nepa Poromþ dánþ rarþþrþriþni.’ yaiwianþ nánþ o e oneaiþwþiyþini.” yaiwiarþþagþa nánþ e emþárþniþ. O þíránþiþþ owimþximþnþriþ nerþná samþiþþ nþwerþ seaiarþþomant. Enþ tþni seaiarþþorþniþ. ⁴ Enþná o samþiþþ weþáná ikþá yoxáþþamþ yekwiroárþgþá aiwi Gorþxoyá enþ eánþiþþimþ dánþ ámi sþiþþ þweaþorþniþ. Xþo tþni nawþniþ ikárþniþþwá enþagþ nánþ enþ samþiþþ weþwáone aiwi seyþné tþiþþ e nánþ nþþrane þíránþiþþ seaimþxanþriþ neranþná sþiþo tþni nawþniþ nþkumþxinþþrane imónþiþþwá enþagþ nánþ enþ eánþiþþ Gorþxoyá tþni seameanþwárþniþ.

⁵ Seyþné woxþniþ woxþniþ “Nepa Kiraisomþ dþiþþ wþkwþroarþþá wonþrþanþ? Mþwþkwþroarþþá wonþrþanþ?” nþyaiwinþriþ iwamþó inþþriþxinþ. Sewanþiþþyþné woxþniþ woxþniþ sþiþwþ ainenaxþdþþriþxinþ. “Jisþþ Kiraiso tþni mþþiþniþþweánerþniþ.” nþyaiwinþro sþiþwþ mí nómiþxinþro nþþþá mimónþþa reþoiþ? E nþsearþriþ aí sþiþwþ nainenaxþdþirþná mþwiáróþáyþ imónþþánáyþ, “Kiraiso tþni mþþiþniþþweánerþniþ.” nþyaiwinþro sþiþwþ mí ómiþxinþþaxþ menþniþ. ⁶ E nþsearþriþ aí nionþ dþiþþ re seaikwþmoþniþ. Seyþné none sþiþwþ nþneanaxþdþiróná rþxa mþmiþwiárówáone imónþþagwiþ neanarþþoiþ. ⁷ Seyþné sþþiþ wþ mþpa oþpoyþnþriþ Gorþxomþ rþxinþþ seaurþyarþþwárþniþ. Áma wþ re oneaiþwiþpoyþnþriþ, “Porowa Korinþ þweáyo wáþ nurþmerþná wþ mþmiþwiáróþawixþniþ.” oneaiþwiþpoyþnþriþ seaurþyarþþwámanþ. “Porowa

míwíarogfawixíni.” neaiwiaríngáfa aiwi seyíné nanj imóníjípí tñni xixeni epírí nání Goríxomí ríxíjíf seauríyaríngwáríni. ⁸ Ayf rípi náníríni. None pí pí neranéná xwíyá nepaxíjípimí dñj míkwrópa oépojíní wí yaríngwáonemani. Apimí dñj wíkwíropaxípiní yaríngwáoneríni. ⁹ None enj samíjíf neawéagi aí seyíné enj neáníro Kiraisomí xfdaríngáfa níseaníríná yayf yaríngwáríni. Seyíné yóf oimónípojíní Goríxomí ríxíjíf seauríyaríngwáríni. ¹⁰ Ayf rípi nání agwí nioní seyíné tñni mñgweá wí e dání nñgweámáná payf rína eaaríjini. “Nioní segf tñj e nání níbíríná Goríxo nénf tñjóníjíf oimóníni nímxíjípimí dání ríá tñjf oseamemíni.” mñnimónaríngagi nání payf rína nearí wírenaparíjini. Ayf rípi nání raríjini. Goríxo nénf tñjóníjíf oimóníni nímxíríná áamá xfomí dñj wíkwíroaríngfáyo uyfíníf uméwíníngíní nímxíjífmani. Eníni wímíxíwíníngíní nímxíjífíni.

Yoparfípi uríjíf náníríni.

¹¹ Negf nírixímeáyíné, yoparf rípi nearíná yayf seawárenaparíjini. Seyíné yóf oimónaneyíníro aníjíf miní ero nioní enj rírémxí seaiaríngápi arfá ókiarf móníro dñj axípiníni xfdíro píyáf wero éfrixíni. Seyíné e nerónáyf, Goríxo —O áamá nání dñjf sípí seainí nání seaimíxírí píyáf wepírí nání seaimíxírí enjoríni. O íníná dñjf seakíayonfáríni. ¹² Goríxomí dñjf wíkwírogfáyíné yayf nínróná yayf óf eánenfírixíni. ¹³ Goríxoyá áamá nioní tñni re ñweagfáyf yayf seawárenaparíjoi. ¹⁴ “Seyíné níyínení Ámíná Jisasi Kiraiso wá seawianíni Goríxo dñjf sípí seairí oyá kwíyípi nawíní seakumíxíríni éwíníngíní.” nímnaríni.

Xwiyá Gorixoyá Siripirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

Updates

eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Nov 2018 from source files dated 20 Jul 2017

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051